

bent potestatem in vera propter subditorum suorum, bonamq; illorum gubernationem, sed praeceps ob conservandam suam potestatem, ac le indemnes seruandis materia illa proutissa. Ergo nequeunt irritare vota nullatenus illis praedictantia, qualia sunt implendat tempore, quo sibi iuris erunt. Si de uxore autem loquamur, diuer-

modè est haec ratio tradenda iuxta diversitatem opinione, nam tenendo virum non posse omnia eius vota irritare, sed sola sibi prædicantia, militat ratione. Teneundo autem post omnia, dicendum est non ita plenè eius voluntatem subdito viro, ut voluntas pupilli patrini pupillus est omnino destitutus prudentia, & valde tenue iudicium haberet. At mulier sufficiens habet prudenteriam ad vocendum absoluere, non autem ad vocandum, dum oneribus matrimonij gravata est, & ideo vir non habebat solutum & plenam voluntatem gubernationem, sed quod sola spectantia duranti eo statu, ac proinde nequit irritare vota ad eum statum non pertinentia, sed ad tempus matrimonij soluti. Et confirmatur specialiter de filio pubere, quia si emissa votum erogandæ ecclesiasticae sub hac conditione, si aliquando bona conscientia habuerit: manifestum est nequiret partem id votum irritare, cum nequiesceret, si illarum habeberet. At periodus est quando eam voter, in tempore quo sibi iuris erit, liberamente suorum honorum dispositionem habuerit. Præterea, quia durum videtur posse dominum irritare, sibi vota in tempus libertatis emissa, cum nequiesceret etiam emissa in tempus servitutis, que ipsi non prædicant, & confit in alio minus prædicantem emissa in eipsius libertatis. Atque eadem ratio videtur de pubere, cum pater sola vota realia eius que sive administratione prædicant, irritare valeat, & ideo nequiescere vota de peculio castrensi, aut quasi castrensi, quod id viro extra suam administrationem existimat, illi non noceat. At bona puberis effecti omnino sibi iuris, sunt etiam extra partis administrationem, & proinde illi non prædicant. Ergo nec dominus sibi, neque pater puberis, potest similia vota irritari. Et video hanc sententiam tenet *Sylvestris Summa, v. Votum, 4. q. 2. dicit 5. ac male Sotus n. p. 3. relatus enim refert v. Religio, 2. q. 15. fine, ut viuenterit teneat omnes superiores post eiusmodi vota irritare.* Nam tantum loquitur ibi *Sylvestris* de voto impuberis implendo tempore solute patris potestatis, & ita non sibi congruit est. Idem tenet *Emmanuel* sibi in *Summa, v. Votum, vbi de votis irritacione, na. 3.* loquens de religiosis, & de impuberibus, & de puberibus ac seruis, nam vxor non meminit. *Valentia* 2.2. diph. 6.9. p. 6. *questiones*, 5. quoniam enim hos omnes subditos nominatim non exprimat, at dicti subditorum ex parte materie non posse vota irritari, feciis de votis subditorum quoad voluntatis dominum, & ipse co p. 6. defendit vxores, seruos dominis, puberes patri, subdi quoad solam materiam; impuberis autem patri, & religiosis prælato, quod dominum quoque voluntatis, & sic expresse teherit hanc sententiam quoad omnes subditos sine ea declaratis. *Azor* 10.1. *institutio moralis* l. 11. c. 17. q. 8. vbi de impuberibus & de puberibus loquitur, & q. 11. vbi agit de seruis, & q. 15. vbi agit de uxoribus: & q. 19. vbi agit de religiosis. *Sayre in clavis regia*, lib. 6. c. 10. n. 18. vbi agit de seruis: & q. 21. vbi agit de uxoribus. Quare catenus solum posset, quatenus a priori superioris irritari. Atque nec pene debet, in cuius integrum potestare, & non amplius succedit. At non pene debet consenserit prioris; & ideo respectu subsequenti reputatur tanquam votum emissa ante subiectiōnē: quod quidem verè irritari nequit, sed tantum suspendi, quando pene subiectiōnē nocet. Sed dices, diuersum est in seruo, quām in filio pubere & uxore, quippe hi soluto matrimonio, aut paria potestate, manent prorsus liberi, & voluntarium est illis subiectiōne alteri viro & curatori. At seruos non sicut in alterius domini potestate: ac proinde votum id videatur, ac si diceret seruos. Si dominus me alteri viderit, quod votum cum referatur ad tempus seruitutis alterius domini, videatur habere conditionem imbibitum pendente ab illius consensu. Sed de voto id abstabere prorsus seruitute sequenti, ac per accidens

6
tempore emissa, utrūque tempore subiectiōnē emissa, quando haec religiosus est iam Episcopus, aut alio modo exceptus est, si in iuris distinctione, nec post diuersitatem confirmans, an possit post diuersitatem irritaria. Quod si post diuersitatem confirmata sunt, aut eo tempore facta est n. 19. & 20.
An postea possit irritare vota religiosi tempore subiectiōnē emissa, quando haec religiosus est iam Episcopus, aut alio modo exceptus est, si in iuris distinctione, nec post confirmans, n. 21.
Quod si ad religiosum redat, quoniam si votum tempore exemptionis emissa, aut tunc confirmata n. 22.
An vota emissa tempore religiosi, nec post confirmationem ab eis confirmata possit actionem aut condemnationem ad trahendam, aut quod ex licencia iuris extra religionem irritari: etiam si hi possint rebeat ad religionem, n. 23. vñque ad 27.
Quod quando religiosus ad aliām religionem transire, an possit prædictus prioris irritare vota tempore missivaria emissa in priori, nec tunc confirmata, aut tunc confirmata, sive emissa n. 28. & 29.
Quod si postea ad priorem, aut ad aliām religionem legitime redirent, n. 30.
An vota (erorum possint irritari a domino, postquam illius servitute liberari sunt, nec tunc confirmata) Refutatur quedam sententia, n. 31. Explicatur sententia *Autoris*, p. 32.
An vota omnia prædicta irritari a reuise Janeante, n. 33. Solumentur argumenta, n. 34.
Post n. 34. inuenies alia summaria que desiderantur.

Quid dicendum est de votis que potest mater irritari, nec irritari? tempore impuberis aut pubertatis n. 17.
Quid de votis emissa tempore integræ matris, nec tunc irritari, nec post diuersitatem confirmans, an possit post diuersitatem irritaria. Quod si post diuersitatem confirmata sunt, aut eo tempore facta est n. 19. & 20.
An postea possit irritare vota religiosi tempore subiectiōnē emissa, quando haec religiosus est iam Episcopus, aut alio modo exceptus est, si in iuris distinctione, nec post confirmans, n. 21.
Quod si ad religiosum redat, quoniam si votum tempore exemptionis emissa, aut tunc confirmata n. 22.
An vota emissa tempore religiosi, nec post confirmationem ab eis confirmata possit actionem aut condemnationem ad trahendam, aut quod ex licencia iuris extra religionem irritari: etiam si hi possint rebeat ad religionem, n. 23. vñque ad 27.
Quod quando religiosus ad aliām religionem transire, an possit prædictus prioris irritare vota tempore missivaria emissa in priori, nec tunc confirmata, aut tunc confirmata, sive emissa n. 28. & 29.
Quod si postea ad priorem, aut ad aliām religionem legitime redirent, n. 30.
An vota (erorum possint irritari a domino, postquam illius servitute liberari sunt, nec tunc confirmata) Refutatur quedam sententia, n. 31. Explicatur sententia *Autoris*, p. 32.
An vota omnia prædicta irritari a reuise Janeante, n. 33. Solumentur argumenta, n. 34.
Post n. 34. inuenies alia summaria que desiderantur.

Questiōnem hanc ita vniuersaliter disputatam apud nullam inueni, sed de filio solet disputari, & obiter de seruo. Sed quia in reliquis etiam subditis dominarum alterius potestati, locum habet, ideo eam inter generalia omnina votorum irritationi pertinet. Exempla autem sunt. Religiosus vixit quoddam preces, filius sub patre aut rutori constitutus i. a. votum reale promisit, ut pubes sub patre aut curatore, votum reale, seruos religionem, quæ tempore subiectiōnē non sunt irritata, nec post subiectiōnē illam secundum quid, sicut codem num. 3. explicimus, nec id grauamen quod obligatio ex illo ortam esse præsens omnino; est enim obligatio sit præfens, at non pro tempore subiectiōnē exequenda. Ad secundum dic non prædicant, ed quod executio est in tempus libertatis.

C A P V T   X X X .

De potestate irritandi vota post lapsum subiectiōnē tempus, ab eo duranti emissa, non tamen tunc irritata.

S V M M A R I V M .

Explicatur qualiter hoc quæstio locum habeat in omnibus subditis, & quando procedat, n. 1. Quando votum est confirmatum post subiectiōnē tempus, nequit à priori superiori irritari, n. 2.

Quoniam quæstio sit disputanda, n. 3.

An superior post legum subiectiōnē tempus possit irritare votum tempore illius statum, nec post confirmationem? Refutatur opinio, n. 4.

Potestis superioris post omnino extingui, aut omnino, n. 5.

An potest rutoris & curatori omnino extingui lapsus imbibitatis, & minoris statutis, n. 6.

Traditur duplex regula ad disputandum, quando votum emissa tempore subiectiōnē, nec post confirmationem possit irritari, n. 7. & 8.

Pater post puberitatem irritare personale impuberis votum, quod post eam non est confirmatum, n. 9. & ibi quid de votis emissa tempore puberitatis non conditum.

Quid si de votis est realis, & post puberitatem confirmatum est, n. 10.

Quid de votis realibus, & realibus emissa ante puberitatem, nec post illam confirmationem, an possit pater post emancipationem ea irritari, n. 11.

Expliq. azor sententia *Autoris*, n. 12.

Quid de votis personalibus, & realibus emissa ante puberitatem, nec post illam confirmationem, an possit pater post emancipationem ea irritari, n. 13.

Quid de rutori, cuius tempore utrum impuberis emissa, nec tunc irritata, nec post puberitatem confirmationem, n. 14.

Quid de curatore, si idem qui pater erat rutor, si alter, an possit irritare vota personalia, nec tunc irritata, n. 15.

Quid de votis impuberis etat realis, nec post puberitatem confirmationem, aut possit irritare curator, quando alter est, si iuri efficitur, nec in hoc tempore confirmationem, n. 16.

Questiōnem prior. An superior possit irritare vota post 4 suis subiectiōnē tempus lapsum, qua sunt eius tempore emissa, nec confirmationem post finitam subiectiōnē. Quodam eam potestare negat. Dicunturque, quod potestas irritandi vota sit solum concessa duranti subiectiōnē, v.g. personalia impuberis vñque ad puberitatem, &c. Ergo ea finita est potestas. Sit iurisdictio quacunque ad tempus limitatum concessa, spicit eo transacto. Et confirmatur, quia ea subiectiōnē transacta concessum pater quasi persona prima respectu personalium impuberis votorum, & quasi index finitus omnino officio, qui nil iudicari exerceat potest. Quoniam enim maneat adhuc pater, at non

habet

Liber quartus, Caput trigeminum.

habet ius irritandi ea vota, quatenus patre est, alia quocunque tempore emissa posset irritari: sed quantum habet cuam personæ impuberis, que tamendatur usq; ad solam puberatæ, & ideo personalia ex tunc facta neque irritare. Secundo, quia nemo admittit vota leui que tempore servitius irruat à domino poterant, posse quoque ea efficiunt. At eadem ratio in reliquis iubitis, quando tempus subi ethonis transiit. Et hoc sententia eis latius probolis, cum que tenere videtur Rosella loquens in im-

puberis possit duranti impuberatæ irritari à patre, & tunc non irruat obligare efficaciter. At tunc tracta postferdine irritari, non obligare efficaciter, sed dependenter adhuc ex paterno cōfide. Ut eam expresse tenent alii loquentes de personalibus impuberum votis, & de votis seruorum, tunc non irritatis, & quantum aliorum subditorum non meminerint, idem tamen de illis dicentes, militante enim omnino exad: irritationis in illis. Hi sunt *Sotis* 1.7. de *infib.* q.3. a.1. dub. vlt. *Aragon* 2.1. q.88. a.9. fine. *Anglosaxib.* 1.7. q. vniqa devoce, art. 7. post 12. diff. in dub. *Manuel* 2.10. *Summa* 1.91. n.6. concl. 5. *Vegas* 2.10. *Summa* 129. cap. 90 & 91. Et loquens de solo impuberis tenet *Aloco* et *Summa* 1.6. vbi de potestis irritari vota, concl. 5 fol. 55 pag. 1. Insuper idem dicunt *Sotis* & *Aragon*, de votis realibus puberum, negant enim possit patrem eirritare, quandoiam sui iuris sunt efficiunt, si non sunt tunc confirmata.

5 Sed ut meam sententiam explicem, oportet duo praemittere. Pruis est, duplice potestis habere potestis prioris superioris, cuius tempore vota sunt emissa. Aut enim ea non omnino extinguitur, transacto tempore destinato irritationi votorum. Sicut contingit in patre, cuius potestis circa personalia pueri iam puberatæ adepi: quia eti ex tempore primo incumbat cura & administratio rerum, at manent ei aliqua potestis & cura circa personam, ve quoad aliquam correctionem, vel directionem, si necessaria fuerit, & ideo nequit licet matrimonium inde in consilio patre. Et confirmatur, quia alias res publica in hoc defecisset, non satis pro. scens imperfectioni ac inabilitati iudicavit in votis impuberum, iuuenientis: cum transacta puberatæ darent eadem imperf. & imbecillitas circa actus impuberum praeteritos, ex quibus obligatio praesens oritur: & patet causa et potestate propiciendi illi imprudenti. Ergo ne in istam necessitatem repubericam defecisset dicamus, c. incedenda est ea facultas patri. Hanc etiam partem opinione confirmat *rexus* c. fin. de *sent. excusatione tutor* ibi. *Datus autem tutor*, ad viuere unum patrimonium datus esse creditur. At contra curator datur principale rebus, & secundario personæ. *In copulanda*, 9. C. de *reputis*, ibi: *Necessarii*, qui solam res familiæ sufficiat administrationem. Et docent expressi. *Glossa* d.5. Ad certum tempus, v. *Personæ*. Et loquens de curatore tradit hoc *Molnato* et de *infib.* disp. 220. col. 4. ver. *Curator precipiat*. Nec obliter dici eas. *In copulanda*, curatorem sola res familiæ sufficiat administrationem. Quippe id dicunt quod principaliter detinatur. Sicut etiam d.5. Ad certum tempus, dicitur expressius dari tutori soli personæ, & non reticunt tamē constet ex d.5. *Datus*, etiam rebus secundariis. Insuper tutor datur in etate pupilli, id est, vi que ad puberatæ, qui completa celata statim, *institutus*, quibus modicata tenuit, statim in p. inc. ibi: *Pupilli papilleg*, cum puberes esse coepit, & tunc libenterantur. Concordat lex 12 regia, ad fin. 1.6. part. 6. Erat finitum ipso iure, latè probat *Aldobrandinus* ead. *institutio* n.13. Et constat, quia alia malè dicetur tunc pupillum liberari tuta. Idem probatur *L. Laci* 47. §. *Paulus* ff. de *administr. & patre* tutori, vbi decertit fidei iuris rem tutoris non teneri de his, quia tutor sponset sua post puberatæ administratur. At tenererunt utique, si officium tutoris non spirasset. Et ex l. *Ita autem*, §. *Si tutor* est, vbi decernit tenere tutorem admone re pupillum factum puberem, ut curator est patet. Ergo ian eius officium cessauit. Tandem quia datum ad certum tempus cessat ipso iure per eius tempus lapsum. Cum ergo tutor ad solam utique puberatæ detur, ea computatae celsabit prorsus. At curator datur puberibus, duratque rito

minoris etatis epope, nempe, usque ad vigesimum quintum annum completum. Constat ex *inst. de curatibus*, in principio, b1. *Malaliquidum puberes*, & *femina virgines*, v. quae ad vigesimum quintum annum completum curatores accipiunt. Eroncordat lex 12. fine, t.16. part. 6. Arque hinc tunc ipso iure, cest ex ratione proximè tradira. Cum enim ad p. t. scriptum tempus de ur, cest solo eius temporis lapsus.

His suppolitis, duplex est regula tradita ad diuidendum,

7

dam, quando haec votum irritatio possit lapsu subiectio tempore fieri. Pris est. Quando potestas superioris, cuius tempore votum emissum est, non est omnino extinta, aut omnino suspensa, sed quod aliud manet, potest irritare votum subiectio tempore emissum, eti illud iam transferit, dummodo eo transfacto non sit denus confirmatum. Haec regula probabit ex dicen dis n.9. vbi hinc corollarium inferitur, & proponentur rationes & auctores illius.

Posterior regula est. Quando ea superioris potestas est

8 omnino extinta, aut omnino suspena, nequit irritare ea vota. Hæc etiam probabilit ex dicendis n.14. vbi rationes & auctores similares refertur.

Hus deducit i. ut primò, patrem irritare possit persona-

9 lia impuberum vota, non confirmata p. st puberatæ,

quamvis illi iam facti sint puberes, & ita non subdantur patri quod vota personalia deinceps emitenda. Ratio est,

quia ea vota imberbis conditionem pendente ex patre confirmata, ob imbecillæ ac impotentiæ statim impuberum indicium: quam conditionem & defectum matru confidit non amilte vota lapsu impuberatæ, cum nulla in eis sit facta mortatio. Nec omnino eximia est eti patris potestas circa personalia pueri iam puberatæ adepi: quia eti ex tempore primo incumbat cura & administratio rerum, at manent ei aliqua potestas & cura circa personam, ve quoad aliquam correctionem, vel directionem, si necessaria fuerit, & ideo nequit licet matrimonium inde in consilio patre. Et confirmatur, quia alias res publica in hoc defecisset, non satis pro. scens imperfectioni ac inabilitati iudicavit in votis impuberum, iuuenientis: cum transacta puberatæ darent eadem imperf. & imbecillitas circa actus impuberum praeteritos, ex quibus obligatio praesens oritur: & patet causa et potestate propiciendi illi imprudenti. Ergo ne in istam necessitatem repubericam defecisset dicamus, c. incedenda est ea facultas patri. Hanc etiam partem opinione confirmat *rexus* c. fin. de *sent. excusatione tutor* ibi. *Datus autem tutor*, ad viuere unum patrimonium datus esse creditur. At contra curator datur principale rebus, & secundario personæ. *In copulanda*, 9. C. de *reputis*, ibi: *Necessarii*, qui solam res familiæ sufficiat administrationem. Et docent expressi. *Glossa* d.5. Ad certum tempus, v. *Personæ*. Et loquens de curatore tradit hoc *Molnato* et de *infib.* disp. 220. col. 4. ver. *Curator precipiat*. Nec obliter dici eas. *In copulanda*, curatorem sola res familiæ sufficiat administrationem. Quippe id dicunt quod principaliter detinatur. Sicut etiam d.5. Ad certum tempus, dicitur expressius dari tutori soli personæ, & non reticunt tamē constet ex d.5. *Datus*, etiam rebus secundariis. Insuper tutor datur in etate pupilli, id est, vi que ad puberatæ, qui completa celata statim, *institutus*, quibus modicata tenuit, statim in p. inc. ibi: *Pupilli papilleg*, cum puberes esse coepit, & tunc libenterantur. Concordat lex 12 regia, ad fin. 1.6. part. 6. Erat finitum ipso iure, latè probat *Aldobrandinus* ead. *institutio* n.13. Et constat, quia alia malè dicetur tunc pupillum liberari tuta. Idem probatur *L. Laci* 47. §. *Paulus* ff. de *administr. & patre* tutori, vbi decertit fidei iuris rem tutoris non teneri de his, quia tutor sponset sua post puberatæ administratur. At tenererunt utique, si officium tutoris non spirasset. Et ex l. *Ita autem*, §. *Si tutor* est, vbi decernit tenere tutorem admone re pupillum factum puberem, ut curator est patet. Ergo ian eius officium cessauit. Tandem quia datum ad certum tempus cessat ipso iure per eius tempus lapsum. Cum ergo tutor ad solam utique puberatæ detur, ea computatae celsabit prorsus. At curator datur puberibus, duratque rito

voto l.6. c.6.n.8. *Sayro in clavi regia*, l.6.c.10.n.16. vbi & refert summum, que Corona confessorum dicitur. Et aperte rē hoc indicat à contrario sensu, *Ant. Gomez in bull. Crucis*, clavis l.10. n.76. dicens non posse patrem ea vota irritare, quando post puberatæ sunt confirmatae. De limitatione autem quam apponunt *Sayro*, *Philibarus* & *Suarez*, nisi hæc vota lata parte confirmata, dicimus à n.35. Atque n.50 & seqq. dicemus, quid si votum sit implementum post puberatæ, aut conditionale.

10 Quod si loquuntur de realibus impuberum votis, si similia, que post puberatæ emissa poterant à patre irritari, non est dubium posse, etiam si post puberatæ confirmata sunt. Quia etiam eum facta poterant irritari. Si autem facta post puberatæ non poterant irritari, vt si impubes habens peculum quasi castrense votum eleemosynam, tunc confirmata post puberatæ, nequibet patre irritare. Quia etiam a impuberis vota non pendebant à uno: is persona, sed ab officio, alias irritandi potestas non transiret in tutores consequenter. Cum ergo clarim adeptam puberatæ cesseret prioris officium tutores, & maneat omnino persona privata: (vt n.6. diximus) cefabat quoque conditio ab eo officio pendens, & sic quoque potestas irritari. Et dicens in capite de votis filiorum irritandi. Et consequenter si post puberatæ non sunt confirmatae, poterunt similiter ac personalia non confirmatae irritari.

11 Secundò deducit, quid dicendum sit de votis realibus a filio: familias puberes emissis, aut ab impuberis, confirmatis tamen post puberatæ, an patre ea possit irritare, postquam pubes esti sui iuris per emancipationem effectus, sicut poterat tempore quo facta aut confirmata sunt. *Philibarus*, & *Sayro* c.10. n.17. vbi vitrumque n.9. allegant, affirmant posse, dummodo non sunt post emancipationem confirmatae. Dicuntur, quia etiam videtur ratio de his factis post puberatæ, nec confirmatis post emancipationem, ac de personalibus impuberum non confirmatis post puberatæ: cum vitrum tempore quo emissi sunt, imberbis conditionem a patris consensu pendente, nec vota personalia a sui minoris irritare. Et ita docet *Suarez* to.2. de relig. tr. de voto, lib. 6. c.6. n.24. & 25.

12 Majorautem difficultas est, quid dicendum sit de curatore dato illi impuberi post puberatæ, sine fratre qui prius erat tutor, si alius, an possit irritare vota personalia privata ab impuber tempore subiectio patri, vel tutori, ne post puberatæ confirmata. Acque videatur pars negans. Nam curator non succedit in potestarem tutori & parti competentem tempore impuberatæ circa personaliam impuberis, sed in solam potestarem circa testamiliars distinguidas: curator enim non personalia, sed testamiliars datur. In *copulanda*, 9. C. de *nuptijs*, & id so curator nequibet vota personalia a sui minoris irritare. Et ita docet *Suarez* to.2. de relig. tr. de voto. At verius existimatio posse. Et ita sentiunt auctores in preced. relati, cum agant de tutoe irritatu vota post puberatæ, & tunc non dicatur tutor, sed curator, & ita confundunt nomina. Dicunt, quod yniuersi DD. sequent patrem, tutorem, & curatorem, quod potestatem irritandi vota, & dicunt tutorem succedit in eandem patris potestatem, respetu puberis, & curatorem in eandem respetu puberis, dum officia haec dantur. Sed patre potest irritare ea vota post puberatæ. (Vt diximus n.9.) Ergo & curator, dum eius officium durat, quippe ea votam venientem imperf. iuris facta post puberatæ, nequit patre irritare. Præterea quia cadem est ratio quæ traditur à Doctoribus, ne dominio insitirandi vota tempore sefirutis emissis, eo transacto, vt dicimus n.32. Ergo idem dicendum est de his votis.

13 Diversum tamen dicemus de votis personalibus, qui bulcumque realibus, que ante puberatæ emissis sunt, nec posteam sunt confirmatae, poterit enim ea patre irritare, quamvis filius sit emancipatus. Quia per nullum temporis lapsum, nec per emancipationem filii, amissit patre potestatem in vota ea fragili etate emissis, cum semper illius iudicij imperfectionem resitent, & ratione illius imberbis conditionem pendente a patris consensu. Et ita tener *Suarez* c.6. n.11. Et faciunt omnes DD. relati n.9. qui absolute tradunt integrum esse partem post puberatæ vota ante emissam irritare, nec diffitare tempus postea, sed eam solam conditionem petuntne postea confirmata sunt. Erid est verum, etiam si iam filius xviorem duxerit, & sit extra parentum domum. Vt bene *Suarez* eov. 6. fine.

14 Reluctu autem votorum realium emissorum post puberatæ, & quicunque cumque ante puberatæ, nullam retinet irritandi potestatem, quando minor etatem 25. annorum completae natus est, quamvis non sint tum confirmatae. Quia statim cessat omnino eius officium, & est eti iudicij imperf. iuris facta post puberatæ, nequibet patre irritare. Vt diximus n.6. Eridem est dicendum, quocumque alio modo intraminiorem etatem id officium sparet. Quia eadem est propositus ratio.

15 Quidam deducit, quid dicendum sit de matre, an possit irritare post puberatæ vota impuberum, non confirmata post illam. Et quidem quo iure possit, & quando irritare vota filii defuncto patre, tractandum est latè in specie li cap. de patre testate parentum ad irritanda filiorum vota, sed lupposito aliquando posse, procedit hæc difficultas. D' dd Atque

S V M M A R I V M .

An si superior, ut pater, post puberatum, aut antea, approbat tacitè, vel expresse, personale impuberis votum, censetur confirmationem, ut id neque post puberatum irritare? Referunt quodam sententiam, s. 35.

Explicatur sententia Auctoris, ex voluntate contraria, n. 36.

Sola voluntate amplexus cum irratione prestatum, n. 37.

Ex parte patris, quando impubes post puberatum eredit votum voluntatis, aut proposito exequi, sicut id irratione, n. 38.

An si locum in hoc loco causa recta aliquia voluntas confirmationem, n. 39.

Tunc ex confirmatione voti, quando repudiat voluntate se denuo obligavit, n. 40.

Quis igitur ignorans infinitatem prioris voti, id est irritabile, & eius immoratus, iterum id post puberatum irritare, n. 41.

Quis si tamen alibi memoria prioris voti, & pubes vult sua confidere extinguitur, non valuerit, n. 42.

Quis si cum in ignorantia, & memoria prioris voti, non adserit hic adiuverit, n. 43.

Quid si tunc confirmationem memori fuit prioris voti, & immoratus predicti ignoratio, & erroris, n. 44.

Quid si dubium sit de confirmatione prioris voti, aut an fuerit post puberatum. Rem isti, n. 45.

An si quendam qui impubes votum committitur post puberatum in alijs personali opera, possit hac irritari. & an si ratiocinio prioris voti, ex parte irratione negatur? Preponuntur utrumque pars argumentationis, n. 46.

Explicatur sententia Auctoris, n. 47. & 48.

An si tunc confirmationem memori fuit prioris voti, & immoratus, & post illam patre irritari, n. 49.

Quid si post conditione, vel condito impletus, aut pena incutitur post puberatum, an possit votum irritari, n. 50.

An si vices unius non poterit irrationem, differentiationem, nec commutationem, vel tempore superpoterit emitti, sed confirmatio prioris voti, nec hoc, nec illud irritari valens, n. 51. 52.

An si ratiocinio prioris voti, quando ante puberatum emisum est votum vacum, ut religione, aut disfundimur, ut si unius diuinum determinante, & post puberatum determinatur, n. 53. & 54.

An si impubes votum personali emitte, implendum post puberatum, an post illam patre irritari, n. 55.

Quid si post conditione, vel condito impletus, aut pena incutitur post puberatum, an possit votum irritari, n. 56.

An si vices unius non poterit irrationem, differentiationem, nec commutationem, vel tempore superpoterit emitti, sed confirmatio prioris voti, nec hoc, nec illud irritari valens, n. 57.

An si ratiocinio prioris voti, quando ante puberatum emisum est votum vacum, ut religione, aut disfundimur, ut si unius diuinum determinante, & post puberatum determinatur, n. 58. & 59.

Quaestio posterior. Quando votum emissum tempore iubitionis, ut impuberum, dicatur post illam confirmationem, ut ratione dubium est, vel patre irritari nequeat, si sunt votum personale, quod transacta impuberitate emissum irritare posse? Et quidem aut hoc confirmatio potest esse ipsius superioris, ut patris, aut ipsius subditus votus. Et confirmatio patris potest esse expressa, aut tacita. Ut ratione concessionis modum licentia, & confirmationis, explicimus hoc lib. 4.c.27.a.n.41. vñque in finem. Arque de hac confirmatione dubium est, an ea sufficiat, ne vnon illud impuberis irritari amplius valeat. Quidam affirmant rationis illius confirmationis paterna modum sufficiere, ita tradunt Sayo in clavis regia, lib. 6.c.10.n.28. Philarcus de officio sacerdotum, tom. 1.p.2.lib. 3.c. 18. ver. Quod votum filiorum. Suarez, tom. 2.de relig. tract. de votis, lib. 6.m.15. & 16. Et explicit Sayo & Suarez, que confirmatione illa sit a patre, ante puberatum, sive post illum, ut ratione enim modo nequit patre resiliere, & amplius irritari. Addit autem Suarez post patrem id votum impuberis quod confirmat, suspendere, sive ante, sive post puberatum, si sine gubernatione noceat. Dicuntur autem hi Doctores, quod haec patris potestas fundetur in defectu mariti iudicij reperio in votis impuberum, qui deest, cum de licentia patris emituntur, aut ab eo approbantur. Secundò probat Suarez, quia vbi primum confirmatio id votum, vñ est sua potestate quantum potuit. Ergo nullus eius vñus amplius restat. Tertio, probat idem, quia iam res illa transiit quasi in rem iudicatum. Quartò, probat, quia ista condicio imbuta in illo voto est plene impleta: que secundum rectam rationem videtur intelligenda, nisi patre contradicerit, veluti ratum habuerit. Quintò probat, quia alia se vota necessariò manent in terra, & quia patre superest, sicut, quoniam nullus ea confirmit: quod videtur absurdum. Tandem quia id patris decretem magis videatur decla-

re. Rerum ergo explicare quando censetur confirmationem, 37 voti in subdito. Erquidem non reputant talis, si credit pubes valuisse votum. Quod credere ad intellectum pertinet, ratiocinare autem, seu confirmare, ad voluntatem. Nec etiam fatus est, si ille credens suum votum va-

luisse,

tire, Volo te in coniugio, etiam si prius matrimonium hoc in actus voluntatis, non tam recipit ipsum votum, aliquam firmitatem ei tribuens, sed ad solam ipsius executionem peccat. Et confirmatur, quia voluntas obligationis seruanda non tribuit ei maiores vires, quam per se habebat. Cum ergo votum illud obliget, dum non irritatur, voluntas illius nondum irritata seruanda nullam nouam firmitatem ei praeberet. Sic tradunt Cœt. 2. ga.vt. art. 5. paulo post princip. Nauar. summa Latina, & Hispana, c. 12. n. 17. & Hispana, 28. addit. ad eund. n. 71. & lib. 4. conf. in vitaque edit. tui de sponsal. confil. 12. nu. 4. Beia in suis responsis 1.p.49. vers. Necetiam dies potest. Philarcus de officio sacerdotum, 1.p.2.lib. 3.c. 18. vers. Quod vota. Azor. tomo 1. iust. moral. lib. 11.c.17. qu. 7. vers. Animaduertendum tamen. Leonardi lib. 2. de iust. c. 4. dub. 10. nu. 79. Petrus de Ledesma 2. tom. summa, tract. 1. dub. 7. dub. dicto 7. Valentia 2.2. disp. 6. q. 6. pundi 6. vlt. col. 7. statim in principio. Sayo in clavis regia, lib. 6.c.10.n.28. Suarez cod. c. 6.m.12. & 13. Et quoniam DD. hi videantur à contrario sentire, sive voti confirmationem, voluntatem illius excludendi, quando non procedit exhortatio infirmitatis prioris voti: at re vera id non sentient, nam est nulla ignorantia adit, ratione strata probant eam voluntatem non esse ratiocinationem. Ex expressis docet Suarez cod. n. 38. relatu.

Teritus casus est, quando memor prioris voti videt confirmationem, et quando ignorans illud potest irritari, aut credens id omnino firmum, nec habuit eum reflexum actum. Volo, ut ex nunc valeat, aut ex nunc non firmum, et si prius non valuerit, aut non fuerit tale: & tunc ex ultimo non esse voti confirmationem, ac proinde non impediti potestatem irritandi. Dicunt, quod eaignorantia tollat voluntariam confirmationem ex ea procedentem. Præterea quia confirmationis professionis irritat, aut matrimonii irritat non valet, latenter nullitatris prioris confirmationem. Ut laussum cum multis probauit lib. 1.de matrimon. disp. 16. n. 7. & lib. 2. disp. 34. n. 2. & disp. 36. n. 3. & lib. 7. disp. 6. n. 9. & disp. 37. n. 59. Et ideo hanc partem tuerit expressis Nauar lib. 4. consiliorum, in vita queedit. tui de sponsal. confil. 12. nu. 4. ibi: Ut votum factum ante puberatum censetur ratiocinatum, ut a parentibus irritari nequeat, oportet ut sciens illud à principio fuisse irritabile, ratiocinet. Et summa Latina c. 12. n. 71. ibi: Oportet ut scias eum nullatenus. Et lib. Lopez cod. 6.48. col. 2. vers. Votum religionis, ibi: Si ratiocinet illud scienter denuo. Et Leonardus citatus nu. 3. ibi: Ut quia censetur votum ratiocinare, neesse est ut sciens esse intelligentiam, velit esse validum.

Vltimum casus est. Quando id confirmavit, memor prius est, ignorans id esse irritabile, aut credens non esse, immemor tamquam profus huic ignorantie, aut erroris, quia nec meminat, nec considerauit id esse firmum, nec ratione prioris voti ductus est ad eius confirmationem: & tunc ex ultimo esse veram confirmationem. Dicunt, quod nec ignorantia, nec error, nec prius votum fuerint huius confirmationis causa: ac proinde id est, ac si independenter ab illo votum emitteret. Et hic casus à nomine negabatur. Consultò autem ea verba addidi, necratio prioris voti ductus est ad eius confirmationem: quia si ratione illius duceretur ad idem votum repetendum, credendum esset, ignorantiam illam habitualem, errorem in causa fuisse, quamvis actu tunc memoria illius defuisse, si quidem missio prioris voti impulsa ad confirmandum. Et ideo non est legitima confirmatione auferens irritandi potestatem.

Quoties autem est dubium, an votum sit confirmatum, 45 aut id accidet post puberatum, dicimus cap. 32. vbi trahatur quando est dubius irritandi potest.

Secunda difficultas. An si qualcunque impuberis 46 votum legitimè committetur, propria, aut superioris auctoritate, post iam puberatum indeptam, in opera aliqua personalia, ut in iuria, censetur voti confirmationem, ita ut nec priori voti materiam, nec subrogatam loco illius possit pacier irritari. Quia subrogatam sapientiam eam, cuius loco subrogatur, lvnica, C. de rei vxoris actione. Quod est verum, etiam si subrogatam sit alterius naturæ ab eo cui subrogatur. Ut tradit Euerardus in suis topicis, loco à vi subrogationis, nu. 12. Ut votum circa priorem materiam poterat à patre irritari. Ergo si poterit circa posteriorem subrogatum. Secundò, quia eti poterit materiam ex se non subiacet huic irritacioni, subiacet tamen per accidentem, ratione prioris materiae, cui subrogatur. Cum enim vinculum prioris voti non extingatur, sed idem est in alias materiam transeat, perlegerat quasi virtute in materia, in quam communatur. At in contrarium virget, quia iam votum circa priorem materiam est omnino extinctum, ac volente iam pubere facta transitus alterius materie obligationem. Ergo confirmationis acceptatio est quasi

Summa Th. Sanchez. Pars II.

Ddd 3 noua

noua voti emissio circa hanc posteriorem materiam: & cum sit personalis, ac post pubertatem acceptata, nequit a patre irritari. Secundus, quia etiam posterior materia subrogetur priori, non tam sequitur omnino eius naturam. Qod inde constat: quia si votum casitatis auctoritate Pontificis commutetur in ieiunio, votum circa priorem materiam erat referatum, non autem est circa materiam subrogatam. Insper si prius votum a seruo emisum praedicabat domino, poterat ab ipso irritari, non tam poterit commutatione facta in materiam non praedicantem.

47 Sedit distinguendum existimo. Si hiscens prius votum irritari posset, & huic memori acceptauit commutationem, transacto impubertatis tempore, et prioris voti confirmationem, ac proinde nullatenus irritari potest. Quia cum confidit remedium facilius noluerit eum, sed trahatur prioris materia obligacione ex voto in posteriorem, censetur confirmare omnino prius votum, volens protius ipso ligari, eti circa nouam materiam. Si vero ignoravit, aut proficuum non fuit, non est confirmatione protius voti. Constat, quia iterata prioris voti emissio cum hac ignorancia, aut oblitione, non est eius confirmationem: (vt diximus n. 43 & 44.) nemus haec commutatio.

48 Quamus autem non si confirmationem voti prioris in hoc posteriore casu: nequit irritari votum huius posterioris materia subrogata. Quia votum huius materiae personalis numquam subiectum est potestari irritandi competenti partium eius obligatio sit post pubertatem assumpta. Nec eius subiectio concluditur ratione subrogationis materiae priori subiecta. Ut probat ultima ratio adducta n. 46. Quae regula illa, Subrogatum sapit naturam eius cui subrogatur, deber intelligi, perseverantibus rebus in eodem statu. Quod hic non contingit, prius enim materia accepta est tempore habili, nempe, impubertatis, quando votum est emissum: posterior autem tempore inhabili, nempe, post pubertatem, quando commutatio acceptata est. Et hinc manet soluta duplex prior ratio ad ducta in contrarium n. 46.

49 Ar potest hi vocens redire ad prius votum, modo explicando infra, tractando de votorum commutatione: & tunc cum eiudem naturae maneat votum acante commutationem, utpote quod per illam commutationem non est confirmatum, (vt diximus num. 47.) poterit irritari, non aliter quam si commutatio non esset facta.

50 Tertia difficultas est. An si impubes votum personale emitat in plenum tempore pubertatis, aut conditionale, sive penale, cuius conditio post pubertatem evenit, aut post natum incurrit, censetur emissum post pubertatem, aut saltem conditione illa voluntarie tunc apposita, aut pena voluntarie incursa, sit ratificatio prioris voti, ut deinceps pater illud irritari nequeat? In hac questione varijs casis considerandi sunt. Primus est, quando impubes aliquid personale votum in plenum post puberitatem, ut Cum fuerit pubes, ingrediatur religione. Nam nullatenus voluit ille obligatio pena promissa, quin potius illam odio habuit, & tantum indirecit, & quasi permisit cetera voluntaria obligatio ad penam. Atque extra votum penale id quoque contingere potest. Ut si quis votum peccatis aliquis, quoties invenit templum B. Virginis, & postea non ex effectu illarum precum, aut voti implendi, sed curiositatis, aut recreationis, aut alterius cuiuscumque rei causa illuc tendit, non dicerur confirmationem prioris voti, ob rationem traditam.

51 Secundus casus est, cum conditio non ponitur per modum penae, neccius impletio pender a voluntate voluntarie, ut si impubes vocat religionem, si Deus aliquo beneficio petito illam affecterit: & tunc etiam si impletatur conditio post puberitatem, subiectio irritacionis paterna, post illam, perinde ac si tempore impubertatis impletetur, nec ea transfacta confirmatum esset. Quia etiā diceremus non censeri confirmari prius votum, non licet hoc irritacionem prioris petere, non impetratis prius dispensatione, aut commutatione huius posterioris voti.

eventus eius conditionis tunc contingens est noua voti approbatio: cum nulla noua voluntate polita cœuiat conditionem.

Tertius casus est. Quando ea conditio non per medium penae imposita pender a voluntate, & tunc si post conditionem post puberitatem immemor voti, potest irritari. Quia cum nulla voti memoria habeat, nequit esse illius confirmationem. Si autem memor voti, non potest irritari. Ut si impubes promittat se recitaturi calculos virginicos, si imaginem Virginis inuictrici, aut quando eam inuisit, & memor huius voti inuictrici, nequit irritari, eo post puberitatem inuictrici. Quia cum obligatio pender ex conditione, quam ipse voluntarie ponit, & eam non ponens voti obligationem, eis ipso quod memor voti ponit conditionem, acceptat voluntarie priorum precum promissarum obligationem, & cum haec obligatio sit post puberitatem, & personalis, nequit a patre irritari. Atq; hoc procedit, etiam si ignoraret id votum irritari posse. Quia cum nunquam vim obligandi haberet, nisi dependentia a sua voluntate ponenti conditionem, nequit dici ex ignorantia in firmatus prioris obligations, huc posterioris assumpta, & sic esse inuoluntaria. Quia est ratio, cur noua voti prioris emissio, emisit confirmationem ex hac ignorantia procedens, censetur inuoluntaria.

Hoc autem intelligendum est cum dupli limitatio-
ne. Prior est, quando conditio non habuit tractum successum, ut quia fuit posita femele conditione, votum recipiendi eas preces. Quod si habeat tractum successum, non potest irritari votum quoad illum solam vicem, quia voluntarie conditio est apposita. Ut si fuit recipiendi quiores votuens inuictrici templum Virginis, non obstante inuictrici femele tempore puberitatis, poterit pater irritare votum, ne deinceps inuictrici teneat ad eas preces. Quia solū implita est conditio, & allumpta voluntarie post puberitatem obligatio precum pro illa vice: quare respectu alieni in nouum additum est votu, præter id quod tempore impubertatis habebat. Posterior est, ut intelligatur, quando voluntas amplectitur conditionem illam, ut preputiam ad complētum voti obligacionem, id est, ex dicto ad rem promissas affectu. Etratio est, quia cum cōfirmatio voti prioris nouam circa illud voluntate exigatur: nec si noua voluntas, quando non amplectitur conditionem, ut refertur ad votum, illud q; spicet, sed per accidens se habet ad illud: tunc enim est lola in directa voluntas, & solū permisiva antiquae obligationis, non ex sufficie ut prius votum dicatur confirmationem, v.g. votum impubes non lolum, aut non forniciatur, sub pena ingrediendi religionem; si pubes factus succumbens passioni ludat, aut fornicietur, & sic quasi implita conditione teneatur ad religionem, non est confirmationem prioris voti, & ita poterit pater irritari. Quia etiā quod attinet ad rationem culpe, admisit illa conditionis, nempe, ludi, aut forniciationis, fuerit voluntaria, alia vacatcula culpa: at quatenus conditione necessaria ad voti obligacionem, fuit inuoluntaria. Nam nullatenus voluit ille obligatio pena promissa, quin potius illam odio habuit, & tantum indirecit, & quasi permisit cetera voluntaria obligatio ad penam. Atque extra votum penale id quoque contingere potest. Ut si quis votum peccatis aliquis, quoties invenit templum B. Virginis, & postea non ex effectu illarum precum, aut voti implendi, sed curiositatis, aut recreationis, aut alterius cuiuscumque rei causa illuc tendit, non dicerur confirmationem prioris voti, ob rationem traditam.

Quarta difficultas est. An si post puberitatem, ut post puberitatem, emitatur votum non petenda irritacionis, dispensationis, aut commutationis voti personalis emissi ante puberitatem, censetur emissum post puberitatem, cetera voluntarie irritacionis paterna, post illam, perinde ac si tempore impubertatis impletetur, nec ea transfacta confirmatum esset. Quia etiā diceremus non censeri confirmari prius votum, non impetratis prius dispensatione, aut commutatione huius posterioris voti.

Quia eam petendo contraveniret huc: secus quando superior propriis sponte irritari. At in vitroque casu esset validior irritatio, si possit concedi. Quippe violationis posterioris voti non impedit valorem irritacionis, sed tantum efficit ut contra ipsum illius non petendat delinqutatur. Quod si efficit votum non petenda dispensationis, aut commutationis, non esset opus dispensatione huius voti ad petendam prioris irritacionem. Cum exclusa dispensatione, & commutatione, non excludantur irritatio, utpote quod longe diversa est.

52 Sed difficultas est, an possit deinceps irritatio prioris illius voti concedi. Et ex istimo ut votum fuit non petenda irritacionis, censetur prius confirmationem, ita ut ieiunari nequeat. Quod satius innotescit. 2. derig. tract. de votis, lib. 6. c. 6. n. 13. fin. ubi tractans quando censetur votum confirmationis, huc ait: Necesse est ex parte confirmationis per voluntatem, quaquā liberata non amplius vellet irritacionem, sed abolute obligari. Quia cum pabes ille sponte sua se hoc medio per posterius votum præparat, censetur vellet suu prius votum esse deinceps ab solitum, & non subiecte irritacioni. Sed obijeces, votuens non petendum alicuius voti dispensationem, non censetur dispensationem excludere, ut amplius ea concedi nequeat: ac ita obtenta posterioris voti dispensatione, potest eam prioris petere. Ergo humilietur votuens post puberitatem non petere irritacionem prioris voti, poterit eam petere obtenta posterioris dispensatione. Recepit loquens dispensationem eis rationem, quia votuens nequerat etiā de penitentiâ potestatem superioris, & ideo non censetur id remedium omnino exclusum, quoniam usum id veller, non potest. Sic ut subiectus dominicus alicuius potestari, potest in votis pro iuremissis acceſte potestatē dominii ad irritandum. At cum post subiectum, ut post puberitatem, si incepto puberis excludere facultatem irritandi voti emissi ante puberitatem, quando fuit personale, illud cōfīrmatio, censetur eam excludere, eo ipso quod posteriori votu se arctare ad non petendam irritacionem. Quod necessario intelligi debet, quando votum fuit non petendi, id est, non intendi irritacione. Si enim fuit solum non petendi, ut vobis bonum, non est irritatio voti. Quia per votum non omnino excluditur irritatio, si enim superioris proprie, aut alio potestari irritare, vel ageretur contra votum illud, videntur irritatio. In dubio autem est iudicandum juxta sensum verborum, ut per votum non petendi, sola petitio excludatur & si non sit confirmationem voti.

53 Quando autem votum posterior fuit solam dispensationem & commutationem excludens, non est prioris voti confirmationem, & ita potest irritari. Quia aut ille fuit cōfīrmatio, & memor remedii irritacionis, & cum non excluderit, est apertum signum eum non esse ita votum locum confirmare, quia irritatio remedium ibi maneret. Si fuit immemor, aut ignorans, nec verbis, nec intentione irritacionem excludit.

54 Vlma difficultas est. An sit confirmationem prioris voti, quando ante puberitatem emissum est votum vagum, leui etiā indeterminatum, ut religione, aut discentium, ut castitatis, vel religionis, aut remandu quadam die viuis anni, non determinando diem, & factus pubes determinat religione, vel patrem discentium, vel diem? Et quidem si ea determinatio talis est, ut non cadat sub voto, ledib; solo proposito, ita ut adhuc variare licet: certum est non censetur prius votum confirmationem. Cum solum in proposum illius exequendin ea re determinata. Quod non sufficerit diximus n. 38.

55 Sicutem determinatio cadat sub voto, ita ut amplius variate non licet (quod quando contingat, & quidam duob; iudicandum sit, fatis diximus hoc. 4. c. 13.) si hic ignorans, aut prioris immemor potestatis irritandi prioris voti, determinauit illud, non est confirmationem. Quia non censetur exclusionem remedii, eius ignoranciam aut oblitio fuit.

56 Difficultas vero procedit, quodam memor fuit. Videtur enim tunc confirmationem. Quia cum votus se denuo ad eam partem obliget, & recordatus remedii irritacionis, censem-

tercedere iure irritacionis, & votum suum ira cōfirmare, ut irritacionem non subiicit. Ex alia parte videtur non esse confirmationem. Quianon est noua voti obligatio: virtute eius priori tenetabatur ad partem selectam, non quidem determinare, sed vagac vnam, vel ad alteram partem: & quod post puberitatem eis factum, ictum fuit vagam illum voti obligacionem determinare. Quare cum non sit nouum votum, sed sola prioris determinatio, inducere andem prioris voti conditionem, quia est irritacionis subiacere. At placet esse confirmationem. Quia est quasi noua voti emissio. Vt dicens. c. 40. n. 43.

C A P V T XXXI.

Qualiter vota emissâ tempore quo votentes erant sui iuris, irritari valeant a potestate dominativa superuenienti.

S V M M A R I V M.

An vota ante subiectum emissâ possint perficere irritari, ita ut non renuiscantur? Refutatur quadam sententia, n. 1. Non possunt perficere irritari, sed renuiscuntur, n. 2. Quod de votis emissis ante ingressum religionis, n. 3. Quod de votis emissis ante ingressum in Societatem Iesu, n. 4. Quod de votis impuberum, & bona imponitur, quando tempore votis erant futuri, vel bona illa sub patris cura, n. 5. An possit vota ante subiectum emissis, irritari indirecte seu superdenum, n. 6. Quod de votis ante episcopatum, vel beneficium factum, n. 7. Quod episcopus non diffidat vota ante facta, sicut possit, n. 8. Quod de votis, que ex ore ante matrimonium emissis, n. 9. Quod si ex votis, que ex ore ante matrimonium emissis, n. 10. Quod de obligacione homini facta ante matrimonium, n. 11. Quod de votis emissis a viro ante matrimonium, un ex ore possit ex suspender, n. 12. Quod de votis rebus puberis puberem emissis, quando nec patrem, nec curatorem habebant, n. 13. Quod de votis ieiuniorum factis ante servitatem, n. 14. An superioribus huius dantibus ieiunis licetiam, aut finita etiā potestate, teneantur predicti subdati ad votos, n. 15. An vota conjugum tempore divorci, aut religiorum tempore episcopatus, aut quod sunt excepti, aut electi, aut in scismosis, aut novitatis in aliis religionibus, ad quam transferri, repudiant facta tempore subiectum, ita ut perficere irritari valent? Remissum, n. 16. An vota conditae emissâ tempore sui iuris, quando conditio implatur tempore subiectum, vel emittantur pro rite implenda, reprobant tempore subiectum, & sic possit perficere irritari. n. 17. &c. 18.

V. 2. tom. summ. & 129. cap. 2d. ad fin. loquens de votis.
Vxoris emissante matrimonium, dicit ea irritari a viro non renuiscatur. Et probat, quia obligatio femei extincta non renuiscit. Sed supponit probandum, nempe posse ita irritari, ut obligatio prorsus extinguatur.

Prima tamē cōclusio sit. Vota ante subiectum emissâ la nequeunt propriè & direcțe irritari, ita ut non renuiscantur. Cōfīlate ex regula tradita hoc. 4. c. 26 n. 5. vblatè probavit vota non habentia conditionem imbibitatem ex superioris contentia, non posse irritari. At huiusmodi sunt hæc, ut pote que absolutè facta sunt; nec voluntas penderat alio, cui subiecta est. Atque ita loquenter de votis cōfigurant ante matrimonium emissis, tenent archid. c. Nolat, 33. q. 5. n. vi. & ibi Bellameran. 1. Rosella v. votum, 2. nn. 7. Nauar. 1. m. 12. n. 61. Alex. in suo Enchirid. 1. p. vbi de poretate confessoris, c. 5. n. 155. Philaret de officiis. c. 10. 1. p. 2. 1. 3. c. 4. §. Sed maior difficultas. L. d. Lopez 1. p. in tract. conscientie, c. 46. §. Malier vvor. Graffis p. deci. 1. 2. c. 1. 2. n. 31. Et quidam nō loquatur de aliis, ut eadem in ellis missatio. Idē tradit S. Raz. loquens de votis, 2. 10. derig. tract. de votis, 6. 6. n. vii.

Exciuptur tamē vota ante religionis professionem, 3 emissâ, sive in nouitatu, sive in factu, quia si per professionem non extinguuntur, possunt post professionem irritari perficere a superioribus, non aliter quam si post professionem emissâ essent. Ut optimè docet syllog. verb. Votum, 4. 4. 7. dico 3. reddens optimam rationem, quia si professus in instanci professionis nō habuit voluntatem non extinguendis ea per professionem, extinguuntur vi-

Ddd 4 que

que per illam. Si autem eam voluntatem tunc habuit, reperitur ut facta post professionem, ac proinde tempore plena subiectio. Sic tradidit DD. peccatum prae dispositionis commissum in baptismo, reputari tamquam admissum post baptismum, & ita subiecta mente penitentia.

- Hinc deducitur non posse superiores Soc. Iesu irritare vota in seculo, aut in nouitatu emissa, cum quia sola bimini vota, aut coadiutorum formatorum in ea emire. Quia sunt vota emissa ante subiectionem, nec committantur in ea vota, ne per ea extinguantur. Quare iure optimo in cas. 22. prima congregacionis Soc. Iesu, & regula 22. magistrorum notiorum, dicitur vota haec manete suspensa, dum hinc Soc. perfeuerauerit, & ijs egreditis reuicere. Quid intelligendum est, nisi post professionem egrediantur. Quia cum per professionem penitus omnia vota ante facta exinguantur, nequeunt reunisceretur.

5 Pollet etiam quisipius exciperre vota impuberum sub nullius potestate tempore voti existentium, vt possit tutor postea intra impubertatem datus ea irritare : ceterum maximè, quod videtur in speciali capite de votis filiorum irritandis, nonnulli assertor quocunque habent impuberis parentibus & tutores substituti, curam, posse eorum vota irritare: & semper sub aliquo cura sit, atque ideo eius vota semper habent conditionem imbibitam pendente ex consensu superioris. At quamvis hoc valde pius sit, caret fundamento. Quia nullo iure, aut consuetudine probatur herum, cui pupilli famulari, aut eius pedagogum habere dominum voluntatis pueri, & de solis patencibus, & tutores id statutum est, alias possent illi eum offerre religione, & cum ingessum abeatur eorum licentia recaret, & contra tribus eius legitimam auctoritatem praestare. Que competunt habentibus dominium eius voluntatis. Cum ergo tempore voti voluntas illius impuberis nullius fuerit potestatis dominativa subiecta, erunt ab oluta, nullamque imbibent conditio- nem, ac proinde non poterunt perfide irritari tutores postea dato. Luxta dicta num. 2. Quando autem impubes tempore voti erit sub alterius dominativa potestatis cura, licer præfensi distincta moraliter, haber manus fundam entem exceptio. Atque ita in Suarez tom. 2. derigat tract. de voto, lib. 6. c. 6. n. 17. dicit vota emissa à pueris impuberis, dum esset sub patris potestate, si potesta malitia suppletiatatem, aut ex dispensatione Pontificis nobis, posse intra eandem atatem pupillarem à marito irritari : præferrimus si iam parer mortuus est. Quia succedit loco tutio maritus. Et idem ait esse viuenti parte, si iam filia est emancipata, & si domo sponsi, proprius eandem rationem. Addit autem si iam excelsit pueritiam, & pubes facta est, non posse virtum irritare perfide id voto, sed solum patrem. Quod iam vir non fungatur vice tutoris, pubes enim & tute lae incapax. Probat priorum partem auctoritate D. Augustini lib. 4. q. 56. in Numer. & habetur Noluit, 33. q. 1. ibi: Tis adhuc immixta concesserat pater vota persolue, si antequam persoluerit, non perficit, & viro eius hoc cognitum non placuerit: non persoluat, & hoc omnino sine peccato. At hoc testimonium non probat de sola impietate nupta, nec restringit intra impubertatem, sed viuenter falter loquitur de votis ante matrimonium emissis, & ideo non loquitur de perfecta irritatione, sed de suspensione, de qua dicimus num. 2. sequenti. Et ideo potius placet id voto numquam posse irritari à marito. Quia nec re vera est tutor, nec tutoris officium succedit: sicut quando mulier est pubes, minoritatem non succedit in curatoris officium. Et quamvis prius votum penderet à voluntate dominativa patris; at dominativa viri potestas est inoraliter diversa. Et ideo iuxta dicta c. 28. num. 5, nequit irritare vota pendentia ab alia potestate dominativa.

6 Secunda conclusio. Vota ante subiectionem emissis possunt irritari imperfecte, & indirecte, id est, suspendi potestae sequenti dominativa, quatenus obsequio ei debito praedicant. Constat ex dictis c. 24. n. 4. vbi probamus eam, cumque subditi vota sic posse irritari superio-

rum

feu suspen- di, quando numerus incepto praetendatur. Quia praetextus superioris, & obligatio iustificare contracta ex munere suscepto. Quod satis significauit Turrec. Non portet, et s. vnuco deconservat d. 5. vbi at non tenetios id votum ex qui contradicunt superiori. Et in propriis terminis docet Suarez to. 2. derigat tract. de voto, lib. 3. c. 4. n. 11. & lib. 6. c. 2. n. 9.

Nova si queras, cur episcopatus non extinguat omnia vota ante eam illa, cum illi perfectior status religioso, cuius professio ea extinguat. Responderet bene Suarez ed. c. 2. n. 9. ratione illa, quia id fieri nequit absque iure aliquo positivo, aut confutidine vim iuris habent. Neutrū autem repperitur in statu episcopalī, sicut repperitur in religio. Quippe etiā status episcopalī sit perfectionis, at excedit a religio, quoad subiectionem voluntatis superiori, & quoad votorum onera, & religiosum institutum seruanda. Erideo magis liberari debuit religiosus prioribus votis, & oneribus voluntariis.

Secundus deducitur, vota ab vxore ante matrimonium 9 emissa posse à viro irritari in dicto est, suppedi. Quod probat ratio adducta n. 7. Idem etiam locus D. Augustini relatione 5. Et videtur clavis tenere Hoellensis summa tit. de voto, 5. Quinqueroueretur p. 5. n. 7. ver. Vxori etiam. Antonius cap. Scriptura, n. 3. de voto, vbi Abb. n. 5. Cardin. lib. 1. q. 15. Anch. num. 14. Henricus num. 6. D. Antonius. 3. p. 1. t. 22. in ista. Rosella v. Votum, n. 12. Angelus v. Votum, 2. p. 11. L' exregia 8. t. 8. p. 1. vbi dicunt vxorem non debere implere vota ante matrimonium facta, contradicente viro. Et docent expresse Hugo. Noluit. 33. q. 5. & ibi Archid. n. vni. Bellamer. statim in principio. Tarracrem. c. Sunt quedam, 17. q. 1. nu. 9. Vincentius in speculo doctrinali, to 2. lib. 9. t. 8. Sylvestr. v. Vorum, 4. q. 2. dist. 1. Abulensis. 6. Matthei q. 149. Nar. summa Latina c. 12. n. 65 fine, Hispana cap. 28 addit ad eund. n. 65. Monaldus summa, tract. de voto, fit de votis coniugatorum, ver. Sed namquid possum. Aragon 2. c. 2. qu. 88. a. 8. f. 10. Azor. 1. t. in istius moralib. 11. t. 17. q. 14. & Patenit. 2. 2. disp. 6. qu. 6. puncto 6. q. vlt. Graffo 2. p. decision. lib. 2. t. 12. n. 45. Manual. 2. tom. summae c. 90. num. 30. Scrutia q. 3. de voto nu. 75. Emmanuil 8. summa, v. Votum, vbi de votis irritationis, et v. 1. Sayro in clavis regia, lib. 6. c. 10. n. 11. & 19. Suarez dicto lib. 6. c. 4. nu. 16. & 1. 6. num. 17. Philarcus, & Alexander relata nu. 2. & quantum non omnes hi Doctores explicit hanc esse indicare in eam irritationem, seu suspensionem, ita sunt intelligendi. Ut bene docet Suarez to. 6. n. vlt. & tradunt Doctores num. 2. relata. Atque cum hæc potestas non funderetur in dominio supra matrem tempore voti promissam, nec supra voluntatem tunc prominentem, nec supra aliquam conditionem imbibitatem in ijs votis, sed tota sit ratione praedi- ci præfensi subiectioni, non poterit vir suspendere vota, quæ præfensi matrimonio non praeditantur. Ut bene tradunt Abbas, Monaldus, Sylvestr. Ascor. v. vrolo, Sayro nu. 19. Suarez. v. vrolo loco. Quod verum credo, etiā dicamus virtum posse irritare omnia vota post matrimonium missa, quia in his voluntate tempore votis subiecta. Nec poterit vir suspendere votum califitatis ante matrimonium ab uxori emissum. Quoniam id voto continet duo, nempe, non exercere actum venereum, nec reddendo, nec pereundo. Quod primum, non indigent irritatione. Nam fortiori matrimonij vinculo constringitur redere. Quod secundum autem suspendi nequit à viro. Quia materia petendi non est viro subiecta, ita ut prohibere possit, aut precipere debiti petitionem : sed mulier est libera, & tui iuri in hoc. Nec tempore voti habebat vir dominium aliquod in uxoris voluntate. Quod maximè verum habet, cum etiam id post matrimonium emissum, teneant multi non posse à viro irritari. Ut vi debimus in capite speciali de votis coniugum irritandis.

Quamvis minus bene loeue de Friburgo in summa confessio-
nibus lib. III. t. 8. s. 3. concedat id vobum emulsum ante ma-
nimationem polle a vita irritari.

- Ecce quoniam videtur non posse viam suspendere vota
realia ante matrimonium facta, sed indicandum ac de a-
liis debitis ante matrimonium contractis ab uxore.
Prohibitibus est posse. Quia cum administratio omnium
bonorum vxoris spectet ad virtutem ducantem matrimonio,
executio ratiōe votorum praeditar hinc administratio
nē, & ideo ratione huius praediti potest vit suspendere.
Neo est simile de debitis contractis erga hominem. Ut
nu[n]q[ue] dicimus. Arque ita tenet Suarez et lib. 6. c. 4. n. 10.

Secundum autem est obligatione erga hominem contra-
dictab[ur] uxori ante matrimonium, non enim poterit vit
aliquid circa illum propter ius homini acquilitionis. Et sic
dico[nt]ent Hugo, Archib[aldus] & Bellamari relatin⁹. Nec mirum id
est debet, nam filii familiæ pubes obligatur sine con-
senſu patris, naturaliter, & ciuitatis, ita ut patre reuocato
re nequeat. *I. De filiis familiæ ex omnibus*, 38. *ff. de actione & ob-
ligatione*. At reali eis voto potest patre reuocare. Cuius
rationem tradit *Glossa l. 1. v. Non obligantur, ff. de pollicitate*.
Quia mutus agitur cum Deo, quam cum hominibus. *I. Cela-
tus*, ff. de recipiū arbitrio. Sed melior ratio est, nullo iure cau-
tum est, vt contractus illius regali cum hominibus, imbi-
hanc conditione pendente a patre consensu, fieri est
in votis. Sic ergo esti[us] nequevit suspendere contractus
ante matrimonium ab uxore iusto, poterit tamen vota
realia. Et potest esse ratio, quoniam filii familiæ tradidit
Glossa: nam tradita à nobis nequit habetur locum in hoc
casu. Cum eis vota, & contractus vxoris, ante matrimo-
nium facta, ita absolute sint, & nullam habeantur viri
confidenti conditione in inclusione.

12. Tertiū deducitur, vota à viro ante matrimonium fa-
cta, posse quoque ab uxore suspendi: si dannum subi-
ferant, & proxime pretunc non obligabunt. Quia obligatio
religionis contraria ante matrimonium, nequic̄ pre-
dicatur obligationi iustitia consurgenti ex novo matrimo-
nio. Atque huius sententia videtur *Antonius c. Scriptura*, n. 3. *de Verbo*, & *iii. Abbas. 8. Anchaz. n. 1. Rosalia v. Votum*,
2. n. 10. vbi in neutrā coniugio tenet vota ex equi-
lio contradicent. Et tener expellere *Suarez c. 6. c. 4. n. 10.*

13. Quartū deducitur, mittit uxor realia puberum emissa
tempore quo fuiuissent, posse a curatore postea
dato suspendi. Quod probatratio tradit. n. 10. Quia pre-

in tremib[us], aut nouis i[n] alia religione, ad quam transi-
re, reputant facta tempore subiectionis, ita ut perfec-
tivit ualent, in tempore iuriis, ut vel si factum sus-
pendi possint, diximus cap. praeced. an. 18. Ique ad 30.

Tandem dubitatur, an vota conditionata emissi tem-
pore iuriis, quando conditio impliatur tempore subie-
ctionis, vel expelle emittuntur in id tempus, reputan-
tur tamquam eo tempore emissi, & ita possint perfecte
trahari, ita ut non resuunt, quando tempore illius sub-
iectionis facta, possint perfecte trahari. Et quidem quan-
do conditio postea calu accidit tempore subiectionis,
clarum apparet, votum reputari ante subiectionem emis-
sum. Vt si mulier soluta voviſt eleemosynam, si nauis
venierit ex Asia, & venit tempore quo nuptia erat. Quia
viro obligatio ante matrimonium contracta est, & conditio,
qua eius perfectio pendebat, accidit per accidens
tempore matrimonij. Necex contingitibus per acci-
dens, & calu, estis dubitanda.

Dificultas autem videatur, quando cōditio tunc per se
cōcingeri, ut si vovet eam eleemosynam, si talem duxerit,
aut in tempore illius matrimonij. Quia cum perfecta illius
viro obligatio nequevit ante matrimonium consummari, vi-
detur id quā tempore matrimonij factum. At dicendum
est conferentia factum. Ducor, quia fecit contrarietatem
initio nequit nova cōditio addi, sed totum perfectionem
in suo genere colere quā tempore quo inuit, ita nec vota
to. At tempore quo votum est factum, voluntas erat libe-
ra, ac suiuens, & sic non habuit cōditionem ex cōsentiu-
silio superioris pendentis, sed in genere voti cōditionis
nequivit perfecta. Et excepta illa cōditione fuit absoluta.
Ergo subiectio superueniens nequic̄ noua cōditione ad-
iictere, vt peccat a cōsentiuendo superioris: vixote quez
naturali prioris voti non minat. Preterea quia est in le-
gatis atque in tempore impletar cōditionis, ac secus est
in contractibus conditionalibus, in quibus formi initii
contractus tempus impicitur. Ut constat ex *l. si filii familiæ*, 7. 8. *ff. de verbis oblig.* & cum alijs docet *Couar. t. 1. n. 20. de tempore*. At votum administratur contractui promissio, cui sim promissio facta Deo. Cum ergo tempore emissi
votis nondum fuerit subiectio, reputabitur tamquam emis-
sum ante subiectionem, & sic post illam noui poterit
perficietur in iuriis, fed tantum suspendi.

C A P V T   XXXII.

De potestate irritandi vota , quoties ex aliqua causa dubium insurgit an irritari valeant.

V M M A R I V M.

Vltimo deducitur, superioribus his omnibus, quos diximus non posse perficere iritare vota ante subiectum emissa, sed tantum suspenderem, illa suspendant, reviviscere, pristinamque obligandivm recuperat, illis cōcedentibus postea facultatem implendi, aut cessante eorum potestate. Quia hunc esse suspensum, solum effectum praedictum est, c. 24. nu. 3. Quod quidem est intelligendum quoad materiam, ad quam illud adhuc obligat, quando superior cōcedit licetiam, aut eius potestas expirat. Nam si erat temporis annexum, & illud transiit, extinguitur peritus prius voti obligatio, nō iteratione irritatio, sed per accidens, ratione illius circumstantie. Et similiter si votū habeat tractum fucellum, obligabit ex uno ad partem que superest, manēti omnino exinta parte annexa p̄cedenti suspensionis tempore. Ut si vxo ante matrimonium voverat se tō vita curriculo ieuannitam omnibus testis fensis, si postea virid votum suspenderet, tamquam libi nocens, eo postea cōcedent licebitam, aut mortuo, non teneret ad ieuannitam omnia suspensois tempore, quæ utilianex necessitant amplius obligare, sed ad scilicet futura tenebitur. Quæ conflat ex dictis cap. 25. o. 32.

**Quando dubium est, an vocum emissam sit ante puberetatem, aut post
minorem etatem, an possit pater illud irritare?** Refertur quoddam
sententia, s. l.

Explicatur sententia Auctoris, n. 2. Et quid si dubitetur an ante emancipationem, n. 3.
Quid si filius obviatur post illam statem utrum emisum esse, n. 4.

Quid si sit dubium, ut sit complectus annis puberatus; aut minoris etatius, aut ultima hora, n. 5.
An sit idem dicendum in his dubijs respondit interius & curatorius, n. 6.
An si idem dicendum in aliis dubiis. Namibet, quando sit dubium, an

vota ante eam, ant post finem emissarum, aut est sola de hoc opinio. n. 7.
Solumnuntur argumenta, n. 8.

*Quid si dubium, aut opinio sit, ac voti confirmatione post tempus im-
puberatis, aut fuerit aliqua confirmatio, aut simul de hac, & de
voti emissione, aut fuerint ante, ac post pubertatem, n. 9.*

**Quid si dubitetur de valore ratificationis, ab dubium an memoria pri-
eris voti tunc afferitur, n. 10.**
Quid si dubium illud valoris nascatur ex eo quod ratificans dubitat,

*Quid si dubitent orationes ex dubio, an ratificans ignorat, & it immemor
an ignorantia potest alii irritandi ductus, an independenter ab illa
venient, n. II.*

*Quid si dubium oritur ex dubio, an votum emissum sit in tempore so-
fuerit potestatio irritandi, n. 12.*

Guid

*Quid si dubium consurgat ex dubio, an filius presumatur de peccato ad
ueritatem, an de ceteris? n.s.a.
Quia si dubium sit de legitima superioris irritaturate potestate. n. 1.
Quia si irritatio facta in his dubiis, quando ipsi permanentibus inq.
superioriter, confitetur veritate. n. 16.*

Dubium hoc potest ex diversis causis oriiri. Prima est, eo quod dubitatur, an votum fuisse in tempore subiectio-
nis. Vt si dubitetur an filius tempore impuber-
tatis emiserit qualcumque votum: aut reale, duranti
ad hunc minori etate, sive solis temporibus subiectur-
atis quod votorum irritatioem. Arque in hoc even-
tu quidam negant patrem potestatem irritandi huiusmodi
vota. Dicuntur primo, quod, cum obligatio voti sit certa,
potestas autem irritandi dubia, votum in hoc dubio possi-
deat. Sicut cum obligatio praecepta est, excusatio ve-
ro dubia, praeceptum possidet, ac obligat. Et confirmatur,
quia obligatio certa nequam dubius irritatio, aut dispensa-
tione extingui: sicut nec debitum certam dubius folia-
tione. Secundo, quia subditus per hanc irritacionem du-
bium non est in possessione libertatis a voti implendo:
cum causa liberans sit dubia. Ergo non iuvatur tamquam
civis libertatis possessor: quin imo melior erit conditio
obligacionis voti, quia tamquam certa possidet. Tertio,
quia dubitans at tempore contractus fuerit minor, ne-
quit beneficio restituitionis vti. Vt constat ex l. Si minorem,
C. de integrum refit. ibi: Si minorem te cum contraheres, offe-
deris. Vbi glossa v. Comprobatum, ut presumunt pri-
orius in dubio contraentem fuisse maiorem. Et quarto, cum aliquando
fuerit minor, non semper minor presumatur: Et respon-
dit id ideo esse, quod solo temporis decursu maior effi-
ciatur. Et concordat Regia 2. tit. 19. par. 5. ibi: Preuendo
el dñs., e que era menor devenit in circa annos quando lo recibio.
Ca si esto no fuesspronado, no se defataria lo fecho. Atque i-
dem docent Rebujus in confut. Gallia, 10. 2. tract. de refit. a.
1. glossa 3. n. 3. Majardus cum alijs de probat. conclus. 10. 6. 2. n.
1. Cuius ratio est, quod possesso sit pro eo, cum quo con-
tractus est initus, & ex eo ius acquisuit: quod in dubio
spoliari non debet, recindendo contractum dubio resti-
tutionis remedio. Similiter ergo in nostro casu, cum vo-
tum sit contractus cum Deo initus, possidet Deus in hoc
dubio, cui per votum est ius acquisitum. Et confirmatur,
quia sicut posse rescindi contractum minoris, est fauori-
lius etatis: sicut etiam est fauor etatis, possibiliter irritari votum.
Sicut ergo in priori casu non est presumptio in fauorem
minoris etatis, sed in contractus fauorem: ita in posterio-
ri casu erit presumptio, & possesso in fauorem voti.
Tandem quia cum potestas irritandi non sit absoluta,
sed limitata ad vota emissa in tali etate, vel tali subie-
ctione duranti, quoties dubium est de ea etate, aut subie-
ctione redditur quo dicitur irritari votum, possi-
de nulla la pietatis possesso, sive in hoc dubio denegetur
ei potestas irritandi. Hanc partem tunc Salas 1. 1. q. 21.
tract. 8. diff. vna, fct. 3. n. 61. & 212.

2. At probabilius iudicem integrum esse in hoc dubio pa-
triatur vota filiorum. Quod idem fecerit sum lib. 2. de
matr. disp. 41. n. 39. Idem tenet Suarez. tom. 2. de relig.
tract. de voto, lib. 4. c. 6. n. 4. p. 4. Probarque
Suarez, quia tunc calus referuntur tunc sensurum qui
moraliter sunt certi, quare dum homicidium reservatur,
non clauditur homicidium dubium. Sic vota non irrita-
bilia, quia potestas irritantis referuntur, sola sensurum
que conatur habere tales conditiones requiras, ne irritari
valeant. Nam sicut referuntur est odiosa, ita & exem-
plio ab irritandi potestate, & ideo sicut illa, ita & haec
est restirgenda. Item quia est fauor debitoris, & ideo
ampliandus. Item quia pater possidet. Sed amplius pro-
batur primo, qui licet votum possesso sive libertatis
careat, & sic votum respectus eius possidatur: at pater pos-
sessionem sive potestatis dominatus habet ad irritan-
do vota, & ne independenter ab ipso evocare emittran-
tur. Ergo dum non constat de exceptione ab hoc domi-
nicio per lapsum etatis, sive hoc durat, non est priu-
dus haec possesso. Et confirmatur, quia dominus possi-

dens seruum, qui transacta certa etate liber erudit, ne-
quit eo dominio priuari, dum dubius fuerit eius etatis
transitus: sed seruo libertatem intendit in omnibus
probandi transitus eius etatis. Ergo similiter, cum pater
possidat dominium voluntatis filii, & que ad certa
etatem quoad vota irritanda, non est priuandum ea
domini possessione, dum lapsus eius etatis dubius fue-
rit. Secundo, quia minus vera est obligationem voti
ceram, immo dubia est, quia cum dubium sit an legit-
ima etate, quia non pender a patris consensu, emissum
sit, est quoque dubium de firma & irritabilitate eius voti ob-
ligatione. Quippe vota superioris approbantur, aut non
contradicuntur consenserit pendientia appellantur a Docto-
ribus invalida, donec est colensus accedit, non quasi prou-
fus irita sunt, sed quia obligatio est infirma, vtpote quz
ex eo consenserit (vr diximus c. 25. n. 21.) & deo dum
non confat extra subiectiois tempus ea vota emissa es-
t, dubius est firmus eorum valor: ac proinde possesso
voti in dependentia a superioris voluntate, est dubia. Et
confirmatur, quia vbi duplex possesso concurrit, potius
est antiquioris usus, idque praueler. Ut constat ex regula,
Quis prior est tempore, potius est iure, de regul. iuri, in 6. Qua-
ratione duci committit DD. (vt retulit lib. 7. de
matr. disp. 1. n. 12. & 13.) traductum seruum abque domini
licentia matrimonium in euntem teneri potius ad domi-
ni obsequium, quam ad reddendum voti petenti de-
bitum, quando utique satisfacere nequit, quia (in
quoniam) possesso domini in corpus serui tamquam anti-
quior, est preferenda possessioni votis in idem corpus.
Et ratio est, quia obligatio superueniens nequit cum priori
detimento induci. At possesso patris in filii voluntate
est antiquior possessione voti in eandem voluntatem.
Quippe illa acquisita est ab illius filii nativitate, hec
autem post voti emissionem. Ergo esto votum possidat
voluntatem filii, praueler antiquior patris possesso. Ter-
tio, quia in dubio an res sit aliena, melior est codicis potes-
tatis. At voluntas subditorum dominatur alicuius
potestatis, est aliena, durantia subiectio. Ut optimè ex-
plicit D. Thom. ab omnibus receptus 2. 2. qu. 88. 4. corp. &
ad 1. hanc ratione probans huiusmodi subditos nequire
votum suum voto alterigere, nisi dependenter a superioris
voluntate: eo quod de re aliena disponant. Ergo in dubio
au huc aliena voluntas sit iam effecta votus propria, &
eo quod transierit subiectiois tempus, non est superioris
spoliandi possessione sua. Tandem quia hanc ratione est in
dubio superioris obtemperandum, c. Quid culpatur, 23. q. 1.
ne in dubio spoliator superioris possesso praependi.

Atq; idem dicendum est, si dubitetur an completus fuerit
annus pubertatis, tempore quo votum personale filii emi-
sus. Vt bene docet Suarez. ed. tral. de voto, lib. 6. c. 6. n. 4.

Imo quando est dubium an ultima hora illius diei, qua
adest pubertas, si completa. Atque ratio est, quia (vt c. 35.
dicimus) etas ad pubertatem requiri debet esse omnino
completa, & numeratur a momento ad momentum. Quare dum non confat de totali complemento, non est
pater debitus.

Similiter etiam quando votum personale emissum est
tempore tutoris, aut reale tempore curatoris, dubitatur
autem, aut est ista opinio, an ante completionem puber-
tam, quia potestas tutoris, aut ante finitam ultimam
horam vigeant, quia unani, quia curatoris potestas manet,
potest rutor id votum personale, & curator id votum
realē irritare. Quia in dubio non sunt spoliandi possesso
sua, quam ante votum habebant. Et procedunt etiam
alia rationes allatae n. 2. Et facit etiam de cetera generalis,
quam ex Suarez artillimus n. 3. fine.

Maior autem difficultas est, quando id dubium, aut
opinio, sunt circa tempus praecedens subiectioem. Ut si
vix potest in ante matrimonium id votum emiserit: aut
seruos, qualiquando fuit liber, aut tempore libertatis, &
pupillus, qui aliquando caruit tutor, & minor, qui ca-
rit aliquando curatore, an tempore iuri iuri, an post
subiectioem illis votum fecerint. Nam non videatur ea
dem ratio, ac in casibus praecedentibus. Quia in illis cer-
ta erat prior subiectio, & solum dubium erat, an ea esset
finita, & proinde antiquior erat possesso superioris pos-
sessione voti, & ideo illa praevalebat. At in hoc casu du-
bitatur vbi possesso sit antiquior, & cum possesso voti
videatur certa, praevalere debet possesso dubius super-
ioris. At dicendum est, quod in casibus praecedentibus
diximus, quando dubium erat, an finita esset subiectio,
Ductor, quia possesso praesens voluntatis eius subdit, est
certa, cum certum sit illum esse seruum, aut coniugem,
sub tute, aut curatore: at exemplio ab illa quod ea vo-
ta est dubia, ac proinde dubia est possesso votorum quo-
ad suam finitatem, & independentiam a superioris con-
sentu, aut sub sola opinione. Quod non satis esse ad spoli-
andum possesso his certa, nisi esset quoque opinio proba-
bilis, dictam tunc non teneri subditum obire, proba-
num non. Sed dices etiam eam superioris possessionem
quoad ea vota, est dubium. Quamvis enim feruit, &
matrimonium, & officium tutoris ac curatoris, sint certa,
at dubia est ea potestas comparata ad vota, cum dubium
sit in ante eam subiectioem vota sint emissa. Respondeo

Secunda causa, ex qua potest redi dubia haec irritan-
do potestas, potest oriri ex eo quod dubium sit, an votum
sit confirmatione ad impubescere, transacto subiectioem tem-
pore, nempe, si votum ut personale, & dubitetur an id pubes-
catur confirmatione. Et tunc aut potest esse dubium de
ipsa confirmatione, quia de nulla constat: aut potest de
solo eius tempore dubitari. Vt si constat confirmatione
est, at dubitatur an tempore impubescere, & sic non ob-
stet potest irritandi: an potius tempore pubertatis, &
proinde illum potestem impediatur. Atque in vitroque
casu dicendum est possesse superiori irritare. De profi-
ciat ex rationibus traditis num. 2. quae multo fortius
in hoc casu militant. Quia ibi non constabat votum esse
emissum subiectioem tempore: at in hoc casu constat tunc
esse emissum: & solum dubitatur an fuerit aliqua eius con-
firmatio, quia cum sit quid facti, non presumitur, & ideo
tota possesso est pro iure superioris. In posteriori autem
casu, ea est ratio. Quia cum illa confirmatio sit qualis
noua voti emissio, perinde est, ac si dubitaret an votum
esse emissum ante subiectioem, an postea, in quo casu
diximus n. 7. praeualeat ius superioris. Atque idem dicen-
dum est, quando & de voti, & de confirmationis tempore
dubi-

dabitatur, an tem pote subiec^tionis, an post facta furent. Quia adhuc posse^t patris praetate. Atque idem est dicendum, et si in his casibus esse^t opinio confirmationis & voti, postea factorum. Ut confat ex dictis n. 4. Et quamvis exempla posuerint in parte, idem est de aliis superioribus. Quia ex ratione posse^t confirmationis militari in illis, quando dubium est de tempore emissione voti, aut confirmationis. Atque pro hac parte est doctrina generalis quam ex Suarez terminus n. 4. in fine.

Si autem ieiunatur confirmationem voti tempore subiectoris emitti, factam nullis post illam, vt post puberitatem, adabitetur ea fuisse legitima: si hoc dubium nascatur ex eo quod dubium sit an adfuerit memoria prioris voti, qua existentibus diximus cap. 30. n. 42. & 43. non censeri confirmationem voti legitimam, sed illius iterationem cum qualitate subiectoris potestari irritandi, quam habebat. Tanc cum verba iterationis emissionis illius voti constant, & dubia sit memoria prioris, quo est huius oblationis excusatio, dicendum est posse hinc esse pro-voto, & ita illud irritationis non subficiere. Nec hoc est contra superioris possellem. Quia per confirmationem certi faciam post subiectio[n]em tollitur ea possellio. Sicut cum quis sit certus de suo voto, aut de praecerto, dubitat vero an illa obligent, iam plenaria libertatis possellio est vicita per nouam voti & praecerti possellem.

Quod si certa ratificatio poli id tempus, & certa memoria voti, & nascatur dubium firmatus confirmatio-
nis, & eius valoris, ex quod tunc aderat confirmatione potes-
tatis irritant illius voti: ac dubitare voulens an ea igno-
rancia ductus confirmans sit, an potius voluntar se denuo ob-
ligare, ac si ante non voulisset, & independenter à priori
voto, tunc est possitio pro superiori, & ideo potestiri-
tare, ac si ea confirmatione non esset. Errato est, quia ea
ignorantia existenti non est ratificatio voti, nisi ad sit pre-
dictus voluntatis actus: (vt diximus c. 30. n. 43.) qui cùm
sit quid facti, non praefumitur: sed contrarium à commun-
iter accidentibus. Cum commune sit confirmantibus
votum prius, illiusque tunc memoribus, nullum aliud
nouum sibi obligationis onus velle imponere, quam
præteritum.

12 Denum quando dubium valoris ratificationis facta post id tempus, ostire debet dubio ad ratificans ignorari id prius votum irritari posse; quo casu diximus c. 30. n. 43 id non conferi valide confirmatum. Videntur possitio pro voto. Quia est ignorantia iuriis, que non prelumitur, sed potius scientia, & ideo non excusat regula ignorantia, 13 de regul. iuriis in 6. At venius credo esse possitatem pro superiore, & ita illum irritare posse, quando ille ratificans efficit literatum ignorari. Et ratio est, quod tunc non præsumatur scientia, cum sicut iuriis non communiter noti, in quo casu bene dicti Dyna ex regula ignorantia, nra. 4. excusat ignorantiam iuriis, & cum perfuncti. Cum enim facultas irritandi vota taliter tempore emissa, multos confessarios la-

teat, quid mirum si latet pueros post pubertatem, antequam res morales addiscantur? Secus autem credarem, quādo aderas scientia huius potestatis, et latrem dubium an confirmans tunc illius memineras? Quia cūm communiter scientie adiungatur ea memoria in voluntibus confirmare voscum prius, capitulo debet: *Et sicut vobis tamquam confirmatum post pulchritudinem irritum nequit.*

13 Tertia causa est, ex qua potest oriri dubium portentatis irritandi, quando superior irritare debens, nequit irritare vota emissae in tempus solute subiectionis. (de quatuor di-

C A P V T   XXXIII.

De potestate irritandi vota religiosorum.

S V M M A R I V M.

*Quot questiones disputanda sunt, n. 1.
Ad prelatos regularibus integrum sit irritare votum religiosi transfe-
undi ad actiorem religionem? 2.*

videtur utrum valens, quando Penitentia cum transiit in virtutem; 3.
est prelatus religiosus irritare opnia voca de rebus consularibus
n. 4.
et de votis specialibus, que in aliquibus religiosis in sua carni-
cissimis emittuntur 5.
Quid de voto non admittenda alieno in peccatis Refertur quod latemp-
tatio n. 5.
Expliquerat sententia Auditorius n. 7.
Quid de voto fernanda rei sua regula praescribitur 8.
Quid de voto eni in subjunctum terra punitum 9.
ta voca nec irritata restringi cantur n. 10.
et n. 11, inuenies alia summaria.

Hecenusegimus de communibus irritationi cuicunque iam ad singulos potestatem irritandi habentes descendimus. In praesenti autem capitulo ferme de facultate praetitorum religionis ad irritanda suorum religiosorum vota. Tplexus autem est disputanda quæstio. Prima, de votis religiosorum quæ a praetorū irritanti possunt. Secunda de praetitorum religionis, quibus haec potestas competit. Tertia, respectu quorum religiosorum.

Quesitio 1. Quæ religiōrum vota sit integrum
praelatis corūnitrate? Confat apud omnes, eos non
potest irritare votum religiōis transeundat ad strictiorē
religionem, an verò id potest. Pontifex, dicimus n. 13. Et
ratio est, quia cùm ius canonici libertatem transitus ad
arctiorem religionem, licet in peccata, eti non obtempera, ju-
dulferit, & *Licit*, *de regulari*, nulla in hoc religiōrum voto
conditio penderet a superiorum arbitrio imbibitur: ino-
dum per profiliōnem traditū voluntatis dominium su-
periōris, intelligitur ab eo ut trāitus excepatur. Eridicū
hāuiūdī vōrum strabōlūtū, de fūtū eo radix pot-
estis irritandi, que sunt conditiones in lūbitōrum vōtis
imbiabit, quibus ex superiorum arbitrio ea pendent; vt
diximus c. 26. n. 4. Sed adhuc restat corporū. Quia eis
voluntas lūbedit, & illa materia non sublīnt portaret lū-
perioris, at nouilla obligatio subfet; nec textus d. s. Licit,
eam nouam obligationem eximit. Sicut materis prae-
priorum, & voluntas seruandi illa, sunt exemplia superio-
ris dominionis oī tamē inde sequitur nouam vōtō obliga-
tionēm circa illa seruanda exceptam est, vñ dicimus n. 7.
Sed respondeo cam quoque nouam obligacionem exem-

pram esse testis, ita testanti vnu Ecclesiæ, & omnium Doctorum approbatione. Quia texus hic voluit nullatenus precludendi polle transitum ad actionem religionem præcluderent autem aliquantos, si posset libere id votum à superiori irritari. Et ideo hanc partem tenuerunt Abstinentes 30. Num. q. 7. 1. *Palud.* q. d. 38. q. 9. 4. 2. 4. *concl.* ad fin. n. 43. D. Antonii 2. p. 1. 1. 1. c. 1. 8. 9. *vers.* Hoc autem videtur. *Cater.* 2. 2. 1. 6. 8. 9. *dub.*
s. 1. *Armeni* in *Sunna*, p. Votum. n. 9. *Series lib.* 7. de *insti* q. 3.
a. 1. *dub.* 2. *col.* 5. *vers.* *Tertia operum ordo.* *Nasau*. lib. 3. *conf.* 11.
de *voto*, *in priori edit.* *conf.* 3. 2. 2. *in posteriore*, *conf.* 4. 10. x. *Angli*
floribus, p. viii. *vnr. devoto*, p. 8. *diffic.* 9. *concl.* 4. *Vega* 2. 10. *Sun-*
na, p. 129. *cap.* 93. *Corradini* in *suis responsis* p. 1. p. 299. *Arag. n*
2. 2. q. 88. 4. 8. 1. 1. *concl.* s. 1. *1810* col. 2. 2. 2. 0. 1. 1. *institutio* *ma-*
ritualis lib. 10. 1. 17. q. 19. *Sayre* in *clarioribus* lib. 6. 6. 10. 9. *Mannel*
2. 10. *Sunna*, p. 89. n. 4. *libidinosus decessus* *scakra*. 10. 1. p. 2. lib. 3.
c. 18. *vers.* *Videimus peccatum*. *Perr. Me Ledienna* 2. 10. *Sunna*, p. 1. *act*
10. 6. 7. *libidinosus* 1. *Leonnardi* lib. 2. de *voto*, 4. 9. *dub.* 1. 1.
40. *fine*, & *dub.* 1. 13. 10. 7. *vers.* *Dico scindit* *Sharrac* 1. 19. *dereleg-*
trat de *voto* l. 1. 6. n. 3. & lib. 64. 7. n. 9. & 1. 10. n. 16.

³ Quod si Pontifex interdictum transitum ad tructio-
religione, id distinguendum est. Si regulariter loqua-
di, id vocatum transitus non valeret. Quia vix iudicar po-
tent petiector religio illa, ad quam tantum Pontifex in-
terdictum abolutum sed iuppedit et qualiter item quendam
aut non esse taentur distinxant, quin omnibus penitenti-
melius hinc in prison religione permanere. Erride tale vo-
tum in eo cunctu est nullum, tposto quod maius bonum
impedit. Quia tamen haec prohibito inquit quandoque
potest congettura maiori in ordine ad bonum commun-
ne, & ad religiorum vocem, etiam in particulari con-
sistit maior necesse religione petiector: quando hoc con-
sisteret, non est ut illa genda ex promissione aboluta, vt to-
dar, sed confiteri traducatur interdictus abuso licentia Pon-

cod. dub. 10. n. 7. Azot. 1. inst. moral. lib. 11. c. 17. q. 16. & 17. Sayo in clavis regia, lib. 6. c. 10. n. 9. Valentia 2. 2. disp. 6. q. 6. punto 6. q. 5. idem Philiarci de officio sacerdotis, to. 1. p. 2. lib. 5. c. 4. ad fin. Corradus in suis responsi 1. p. q. 299. Vega 2. 2. Summa c. 12.9 casu 1. Llamas methodo curativa; p. c. 4. 5. 2. 3. Sasez. 10. 2. derelig. tract. de vota, lib. 6. c. 7. n. 7.

8 Hinc deducimus quid dicendum sit de voto religiosis, fernam alicuius eti sua regula praecepta. Caiet. & Armilla relation. 6. distinguunt, si praeceptum regula strictius modi, ut facultas sui prelatorum disponendi in eo, poterit utique id votum irritare; securus si dispensare nequeat. Dicuntur ceterum quamvis multa sint vota, ut omnia religiosorum solemnia, & his adiuncta iuxta religionis constitutions, in quibus soli Pontifici in eorum est dispensare ex iusta causa; ut regulariter nullum votum irritare valet, quod regulares alii prelati irritare nequeant. Dixi regulariter, quia si aliqui religioso concessione licentiam continendi votum aliquis, quod rarissime aut nunquam accidet, nullus alius prelatus regulatus id irritare valet. Quia Pontifex est supremus omnium regularium prelatorum. Ut probauimus c. 24. n. 20. At inferior prelatorum nequit votu inde superioris licentiae emulsum irritare, ut probauit. 27. n. 4. Ratio autem nostra sententia est. Quia Pontifex non poterit facultate irritandi vota, quatenus pontifex est, & ius expressum Ecclesia caput, alias posset etiam irritare vota laicorum, quorum est etiam caput. Cuius contrarium probauit. c. 24. n. 8. & n. 7.

9 Posterior est vatum eundi in subdium Hierosolymitanum. Quidam enim dicunt integrum esse religiosis officio praeudicandi in fungentibus, id vatum emittit, & exequi absque abbatis licentia, & subinde abbas nequibilitate irritandum. Dicuntur ex c. Exulta, deute, & quamvis enim pugnoare nequeant, satis auxili pugnantibus afferunt suis exhortationibus. Ita docent Hesychistos. Ex multa, n. vlt. & ibi Ioan. Andrean. 6. fine. Anton. n. 11. Abbas. 8. Anch. fine. Idem Hesychist. fin. n. 1. cod. 1. & ibi Ioan. Andrean. 2. Anch. n. 5. Ananch. 2. Henricus c. Scriptura, n. 3. cod. 1. At melius Abbas ec. fin. n. 2. Rosella in Summa, v. Votum, 2. n. vlt. Sylvestr. v. Votum, 3. q. 4. dicunt id non esse verum de simplicibus religiosis, sed de multis prelatis regularibus, & id non in praefati, sed olim quando erat generalis licentia Pontifica eundi in id subdium.

10 Tandem vota haec ut omnia religiosorum irritantur propriè & directè, & ideo nunquam reuiscunt. Ut probauit. c. 26. n. 3. & 4.

SUMMARIUM.

An Pontificis & Episcopi integrum sit irritare vota religiosorum, n. 11. An sit aliqua religiosorum vota, que à Pontifice, & non a prelatorum irritari valeant. Referunt quedam opinio, n. 12. Explicatur sententia Authoris. & an possit Pontifex irritare votum transire ad altorem religionem, n. 13. An possit irritandi vota religiosorum competat legato Apostolico, n. 14. An competit universis religiosis prelatis, n. 15. An competit secundum prelatus, ut subprioribus, aut falsum possint religiosorum vota suspendere, n. 16. An haec possit irritandi vota possit referuari a superiori prelato inferiori, n. 17. An abbatis competit haec irritandi vota monialium potest. Referunt quadam sententia, n. 18. Explicatur sententia Authoris, n. 19. An haec irritatio abbatis sit directa, ita ut vota non revinat, & n. 20. An si quisquam se peculiari obedientia voto extra religionem astringat, possit illa eius vota irritare. Remissio, n. 21. Prol. n. 21. summa quia desideratur.

11 **QVASTIO II.** Quibus religionis prelatis competit haec potest irritandi vota religiosorum? Et quidem an id Pontifex & Episcopi possint, diximus c. 24. n. 20. vbi id diximus possit Pontificis, & n. 21. vbi id negauimus Episcopo, nisi respectu monialium sibi subiectarum.

12 Quod si peras, an sint aliqua religiosorum vota, que à Pontifice irritari valeant, non autem ab aliis religionis prelatis. Azot. 10. 1. inst. moral. lib. 11. c. 17. q. 3. vlt. Monachorum vero, sit possit Pontificis irritare multa religiosorum vota, que nequeant ali prelati regulares. Sed nec ipso multa vota haec inuenient: cum sola irritatio transitus ad altorem religionem promissi, & votorum que peculiaria sunt aliquorum religionem, denegetur aliis prelati, ut diximus n. 2. vlt. que ad 9. Atque de his est difficultas; an à Pontifice irritari valeant. Et videtur pars affirmata. Quia ob id diximus n. 2. ne quieat alios prelatos irritare votum religiosum transeundi ad altorem religionem, quod iure Pontificio eximari hoc votum. Et n. 5. ob id diximus alia vota non possit, quia constitutione Pontificia sunt easan-

pz immediatè subiectus, non excludi iurisdictionem legati à latere. Et ex c. 1. verb. signific. in 6. vbi dicitur Pontificis recipientes aliquos in propriis filiis non videtur per hoc concedere exemptionem, sed id solum, ne illi possint ab alio, quām à se, aut à legato à latere excommunicari. Nam ibi Pontifex in privilegiis exemptionis ab ordinatis videatur ex parte sibi legatum à latere, vt. scilicet, per exemptionem illam non excludatur huius iurisdictionis, sicut nec illa. Quamvis (ingenu) hoc sit verē, non inde sequitur legatos à latere habere hanc irritandi potestatem, sed solum eos habere iurisdictionem in regulares quaque exemptione munitos. At hanc irritandi potestas non est actus iurisdictionis, nec competit Pontifici, quem non habet iurisdictionem spiritualem, sed quatenus habet potestatem dominatiuam in religiosorum voluntates, ratione voti obedientiam, quod ipsi tanquam supremo religionum generali emittitur. A nullo iure constat d. votum emitte legato à latere. Et ideo optimè Caiet. 1. 1. q. 88. n. 12. col. antepend. paulo ante solut. 3. obiect. ut praelatum religiosorum possit irritare vota illorum, tanquam dominum, vel quasi dominum, & non tanquam praelatum.

Hac potestas irritandi vota religiosorum competit qui bulcunque praelatis regularibus, ut generalibus, prouincialis, superioribus localibus. Quia his omnibus votum obedientiam emittitur, suntque verē praelati. Quod omnes fatentur. Atque idem dicendum est de visitatoribus, ut propterea qui sunt prouincialis superioribus, & totipotentia praelati. Et hoc nisi alia iurisdictione ad aliquos actus limitata. Et quamvis aliqui religiosi non excepti, possint dicti praelati irritare eorum vota, quamvis dispensare tunc nequeant. Ut dicimus tractantes de horum facultate ad dispensandum. Qui haec potestates non sunt coniunctae. Sic ut Abbatissas nequit dispensare in votis monialium, potest tamen ea irritare, eti sibi Episcopo, & praelatis regularibus. Ut dicimus n. 19. Arque ita docet Suarez tom. 2. derelig. tract. de voto, lib. 6. c. 10. n. 15.

16 Nec tamen haec potestas competit secundariis religionum praelatis, quos communiter subpriores vocant, & in Soc. Iesu ministros. Quia re vera non sunt praelati, sed praelatorum adiutores, ad res quasdam ab eis commissari, & ideo potestate dominatiuam in religiosos non fruuntur. Atque ideo, nec possunt subditorum confessiones audire, neclacentiam audiendi alii concedere. Ut tradit. D. tractatu de penitentia; & optimè Sot. 4. d. 18. q. 4. art. 2. Quando tamen praelatus esset absens, argu adeo tamen contentus gubernatio ad ipsos spectaret, tanquam vice illius gerentes, possint utique. Quia tunc plena praelatorum vice funguntur, & sic sunt vere praelati, & possunt subditos audire confessiones, & alii audiendas communicare. Ut bene Sot. lib. 1. & Sylvestr. v. Confess. 1. q. 8. dicit. 3. Atque hoc collat ex iis, que diximus c. 24. n. 23. Et in propriis terminis docet Suarez tom. 2. derelig. tract. de voto, lib. 6. c. 7. n. 17. Qui bene addit hoc etiam possit ex delegata praelatorum facultate sibi concessa. Quia c. 24. n. 5. probauimus hanc facultatem possit delegari. Possunt tamen eis secundarij praelati occidente subditum tempore, quo votum impletus erat; & sic suspendetur votum. Quippe cum habeant ius praecepienti intra limites sua domesticæ gubernationis, nec sit ad hoc necessaria potestas dominatiua, sed fatis sit economica, poterit utid facere. Ne enim subditus potest suis votis potestati horum praejudicare, idque esset recte conuentus administrationi adiutorium. Atque aliquid per accidens id votum non amplius obligabit, quia cratili tempori annexum.

17 Quamvis vero omnibus religionis praelatis potestas haec irritandi conueniat; at id cum quadam subordinatione est, & ideo potest superior praelatus in inferiori referuare aliquam irritationem; sicut & potest alia circa regimen & absolutionem referuatorum. Ita Suarez codem lib. 6. c. 7. n. 21.

18 Rufus est difficultas de Abbatissis & Priorissis, an possit vota monialium irritare. Videtur pars negat, quod sati sim est potestatis esse apud conuentus praelatos, ad quos

gubernatio speat. Atque ita d. zorto, 1. inst. moral. lib. 11. c. 17. q. 3. adj. videtur eis limitata in irritandi vota potestas tenere concedere; at enim possit has irritare vota, quia religiosæ familiae sunt incommoda. Et Manuel 2. 10. Summe, c. 89. n. 9. ait possit has irritare vota emissa de operibus supererogationis ac liberis; & ita videatur limitatioem concedere potestam, quam praelatis religionum, qui possunt etiam vota de rebus praecepiti irritare. Ut diximus n. 7.

At probabilius est possit Abbatissas seu Priorissas, omnia monialium vota irritare, quia possunt praelati circa religiosos. Quia non solis praelatis, sed ipsi quoque Abbatissis emitunt votum obedientiam, vi dicimus lib. 6. huius tractatus, agentes de voto obedientia. & ideo vota includunt tacitam conditionem pendente ex earum confusu. Præterea, quia non minorem potestatem habent in actus monialium, quam mater tatrix in actus impuberum. Et ideo hanc sententiam tenet Petri de Lebedina 2. 10. Summe, tract. 10. c. 7. ad fin. Et clarè eam videant tenere Ondatus 4. d. 3. disp. vnic. a propos. 19. Alcozer Summac. 16. vbi de potestibus irritare vota, conclus. 3. vbi dicunt cadem ratione competere his Abbatissas potestatem irritandi, quia competit praelatis religiosorum. Eandem clarè tenet alij absolute hanc potestatem illis concedentes. Ita Angeli floribus 2. p. q. vnic. 4. de voto, a. 7. disp. 7. Manuel quest regularib. to. 1. q. 25. 4. 7. Vinaldu eandebalv. sacram. 3. p. c. 1. q. n. 9. Leonardi lib. 2. de inst. c. 40. dub. 13. n. 10. 7. vers. Abbatiss. Suarez tom. 2. de rel. tract. de voto, lib. 6. c. 7. n. vlt. Sayo in clavis regia, lib. 6. c. 10. n. 7. vers. Hinc ej. & n. 13. fin., vbi dicitur verum est, quia vocantur dederit licentiam. Sicut c. 27. n. 9. idem diximus de praelatis religionis. Eandem clarè tenet Vazquez 1. 2. q. 9. art. 4. disp. 16. c. 4. n. 29. vbi dicit non alia ratione ius esse praelatus religionum irritandi vota suorum religiosorum, nisi ratione iurisdictionis Pontificis iure ipsi concil. in illo, quia co-punire valent, & compellere ad votorum & regulæ obseruantiam. Errant n. 28. dixerat eadem iurisdictione Abbatissas potiti erga moniales.

Atque haec irritationem esse propriam & difformam, & in ea vota non reuiscunt, probant rationes n. 2. preceded. allata. Et docet Suarez ibi relatio.

An vero si quis le peculiari obedientia alicui voto astringat extra religionem, possit ille vota eius irritare; diximus c. 24. n. 15.

SUMMARIUM.

An superioris Societatis tesi possit irritare vota eorum, qui bienniū votis attracti sunt? Proponere ratio probans parem negantur, n. 22. Explicatur sententia Authoris. & remissio, quid de votis emissa ante ingressum in societatem, aut tempore novitatis, n. 23.

An superiores equum, quos Comendatores appellant, possit eorum vota irritare, n. 24.

An praelatis religiosorum possit irritare vota eorum, quando sunt Episcopi, aut alii à iurisdictione excepti, aut eiecti, que in trahentibus, aut sunt nouiti in alta religione, ad quam transiuerunt: aut emissa sunt in scalo, aut in novitatu: Remissio, n. 25.

An possit irritare vota nouitiorum: Reservatur duplex sententia, n. 26.

Explicatur sententia Authoris, n. 18. Quod si sunt nouiti, qui in religione emissa in devotione tria substatia religiosa, vota simplicia, n. 29.

An vota nouitiorum sunt subiecta a nouitatu nouitiorum: Reservatur duplex sententia, n. 31.

Explicatur, quia vota personalia valent superiori subiectu, n. 32. 33.

An si quoque possit magister nouitiorum, n. 35.

Quid de votis validis, n. 36.

An si superius ipso iure vota aliqua personalia, n. 37.

An si idem, ius in nouitatu, ius antea emanatus vota, n. 38.

An nouitio egredi religione renunciare, et ea vota, n. 39. & 40.

An possit enonciare vota communis in religione opera, n. 41.

An si communione facta egressus, renunciare, n. 42.

Quæstio ultima: Qui sunt religiosi, quorum potest superior irritare vota. In qua est prima difficultas. An superiores Soc. Iesu valent irritare vota suorum religiosorum, qui soli bienniū votis simplicibus ligati sunt. Et videtur non posse. Quod ius irritandi vota illi potestatis dominatiua, quæ ex iusta professione configit.